

L'església, testimoni de la història
Joan Badia Morera
Joan Grañén Rossell

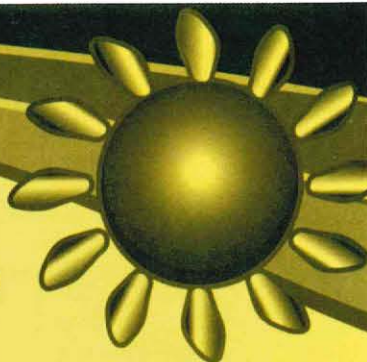

LA TORRE FERRERA

REVISTA CULTURAL DE MONT-RAS. NÚMERO 5 JULIOL 2010

PREU 3 €

FESTA MAJOR 2010 MONT-RAS

Divendres 16 de juliol

A les 22 h. a la plaça de l'Església

Dansa i Patrimoni Cultural - Intertourdansa Baix Empordà

Divendres 23 de juliol

A les 20 h. a l'Ajuntament, **Inauguració Exposició cursos 2009-2010.**

Romandrà oberta del 24 al 29 de juliol de 18 a 21 h.

A les 22.30 h., al pavelló poliesportiu, **Teatre** amb la companyia **Quart i Acció** presenta

"Somni d'una nit d'estiu"

Dissabte 24 de juliol

A les 11.30 h. al pati del Ceip Torres Jonama, **Festa de l'Escuma per a grans i petits.**

A les 16 h. al Camp d'Esports La Ciutadella, **Torneig de Festa Major de Bitlles Catalanes.**

A les 18 h. al Camp d'Esports La Ciutadella, **II Torneig Vòlei - Platja**

A les 20 h. als afores del pavelló poliesportiu, **Concert amb l'Orquestra VOLCAN**

A les 24 h. als afores del pavelló poliesportiu, **Gran Ball amb**

l'Orquestra VOLCAN

Diumenge 25 de juliol

A les 11 h. a l'Església, **Ofici solemne cantat per la Coral Parroquial St. Esteve de Mont-ras**

A les 12 h. a la plaça de l'Església, **Audició de sardanes amb la Cobla La Principal de Cassà**

A les 18 h. al Camp d'Esports La Ciutadella, **Final II Torneig Vòlei - Platja**

A les 19.15 h. als afores del pavelló poliesportiu, **Exhibició del curs Dansa Tradicional.**

Organitza Grup Mont-Dansa

A les 20 h. als afores del pavelló poliesportiu, **Ball de tarda amb**

l'Orquestra MONTECARLO

A la mitja part, **DEGUSTACIÓ DE PLATS TÍPICS DE CUINA CATALANA.**

Organitza C.E. Mont-ras, amb la col·laboració dels millors restaurants de la zona.

Preu tiquet per tast: 3€ (inclou coberts i pa) • Preu tiquet de postres: 1€ (gelats)

Divendres 30 juliol

A les 20 h. a l'Ajuntament, **Cloenda Exposició Cursos 2009-2010.**

L'organització es reserva el dret de modificar qualsevol acte per causes alienes a la seva voluntat.

Informació d'interès:

Com és tradicional, tots els actes de la Festa Major de Mont-ras són gratuïts excepte la degustació popular que organitza el C.E. Mont-ras.

Enguany la reserva d'una taula i 6 cadires té un cost de 35 € i es poden reservar a l'Ajuntament del 12 al 22 de juliol, de dilluns a divendres de 9 a 14 h. i els dissabtes de 10 a 13 h. Cal portar el tiquet de reserva tots els dies de la Festa Major.

Redacció i publicitat:
latorreferrera.montras@gmail.com. Tel. 629.64.29.81

Edita:
Associació Sociocultural Mont-ras al Cor

Director:
Joan Grañén

Consell de redacció:
Mercè Català
Alba Cruz
Patricia Ferrer
Irene Genís
Francesc Gomes
Núria Pujol
Montserrat Pujol
Martí Sabrià
Anna Vigatà

Col·laboradors:
Isabel Antúnez
Pau Bassolí
Martirí Brugada
Sue Caamaño
Mar Medir
Laura Plaja
Georgina Regàs
Miquel Ros
Eloi Torrents

Maquetació:
Mar Medir

Fotografia:
Xavier Grañén

Publicitat:
Irene Genís
Patricia Ferrer

Impressió:
Gràfiques Trema. Arbúcies

Dipòsit legal: GI.1386/2007

Amb la col·laboració de la Diputació de Girona
i de l'Ajuntament de Mont-ras.

Agraïments a l'Arxiu Municipal de Palafrugell per les fotografies cedides

Notes:

La revista es reparteix gratuïtament a tots els domicilis del Municipi. Si algun veí no la rep o algú no resident o Organisme vol rebre-la habitualment pot posar-se en contacte amb la revista a través del següent e-mail: latorreferrera.montras@gmail.com

Aquesta publicació no comparteix necessàriament les opinions signades pels col·laboradors.

Prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta revista, per qualsevol mitjà, sense autorització expressa.

EDITORIAL

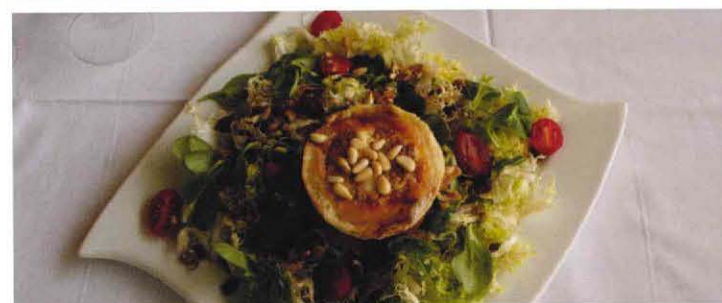
Dediquem aquest número de la revista a l'església de Sant Esteve de Mont-ras, la institució més antiga del nostre poble amb l'edifici simbòlic més emblemàtic. Per la seva privilegiada situació, al cim d'un turó, és visible des de molts indrets ben allunyats de nosaltres.

Malgrat les conviccions religioses que cada veí tingui i lliurement hagi triat, no podem negar que l'església al llarg de més de deu segles ha acollit totes les generacions de veïns de Mont-ras. A la revista en fem una valoració tant històrica i arquitectònica com social i religiosa. Aquest edifici que, tal com el coneixem es va dissenyar com a torre de defensa per protegir els veïns dels atacs dels pirates, ha estat atacat en diferents moments de la nostra història per motius ideològics: Durant l'ocupació francesa servia de fortí, i en esclatar la guerra civil van cremar-ne tot el contingut entre el qual, l'antic retaule barroc, del que sembla que no se n'ha conservat cap imatge. En definitiva, aquest edifici s'ha mantingut intacte arquitectònicament durant els diferents períodes històrics del nostre país: dictadures, repúbliques i democràcia, etapes de guerres, revoltes i ocupacions.

Les parets d'aquesta església han acollit moltes generacions de mont-rasencs i mont-rasenques, aquí s'hi ha celebrat i s'hi celebren cerimònies estrictament religioses, seguint el ritual propi de cada època, a vegades d'una manera més autoritària i repressiva i d'altres d'una manera més afable i pròxima. Les famílies de Mont-ras hi hem celebrat, amb alegria, casaments, bateigs, comunions i confirmacions i, amb molt dolor, enterraments i funerals pels nostres familiars, amics i veïns, aplegant un munt d'anècdotes de tota mena.

Al llarg de tots aquests segles han estat molts els domers, sagristans, rectors i capellans que hi han desenvolupat la seva tasca, i, d'entre tots ells, ens ha semblat molt interessant destacar mossèn Lluís Gonçaga Pla i Cargol, conegut com el capellà poeta, que va publicar diferents llibres de poesia i articles a la premsa de l'època.

L'equip de la revista i els col·laboradors que han acceptat de participar en aquest número, desitgem que sigui del vostre grat i, tal com ens ha passat a nosaltres mateixos confeccionant-la, esperem que també vosaltres hi trobeu dades i fets fins ara amagats en el temps.

MONT-RAS Bar Restaurant

Cuina tradicional empordanesa
Esmorzar de forquilla
C/Torres Jonama, 19
Tel. 629 010 358
17253, Mont-Ras – Girona

L'ESGLÉSIA, TESTIMONI DE LA HISTÒRIA RECORDS DE LES CELEBRACIONS A LA PARRÒQUIA DE SANT ESTEVE DE MONT-RAS

NÚRIA PUJOL

Parlem amb la Maria Barceló, l'Enriqueta Deulofeu, la Joaquina Salabert, en Mateu Sais, l'Enriqueta Casademont, en Miquel Jofra i la Pilar Massaneda, veïns tots de Mont-ras perquè ens expliquin els records que conserven de la seva joventut, quan bona part de la vida social del poble girava a l'entorn de les celebracions i dels actes religiosos que es duïen a terme a l'església parroquial de Sant Esteve de Mont-ras. Sobretot ens interessa que ens expliquin com eren les celebracions de fa entre cinquanta i vuitanta anys i que amb el pas del temps han anat variant de forma o han anat desapareixent.

La Confirmació

El primer que recorden és que amb 4 o 5 anys d'edat rebieren el sagrament de la confirmació i no a l'edat adolescent com actualment està indicat. El bisbe visitava la parròquia amb poca freqüència, i quan venia aproximadament cada 10 anys confirmava tota la mainada del poble, independentment de l'edat que tinguessin.

La Missa

Els mestres de l'escola de Mont-ras, el Sr. Àngel Badia i la Sra. Gertrudis Masgrau, feien torns per acompanyar cada diumenge els nens i les nenes a missa. Els nens s'estaven ben quietes i sense dir res als primers bancs de la dreta i les nenes igualment als de l'esquerra. Un diumenge, la mestra, que venia a peu des del carrer de l'Energia de Palafrugell, els acompanyava des del primer altar de l'esquerre dedicat al Sagrat Cor i el diumenge següent, era el mestre, que venia del carrer de la Font de Palafrugell amb bicicleta, qui els vigilava des del primer altar de la dreta dedicat a Sant Antoni. Els dies de festes assenyalades, però, hi eren tots dos.

El capellà oficiava la missa en llatí d'esquena a la gent i l'altar major estava enganxat a la paret del presbiteri. Les dones no podien entrar sense mantellina ni sense mitges.

Després del Concili Vaticà II de 1964 es va canviar de situació l'altar i els capellans van passar a celebrar les misses de cara als feligresos i en la llengua materna.

Les obreres

La neteja de l'església la realitzaven les joves feligreses que voluntàriament per les festes també adornaven els altars amb flors boscanes i recollides a les cases. Els nens i nenes que feien la Primera Comunió també col·laboraven, el dia abans, en els preparatius de la seva festa. Ens conten que al preparar la comunió de l'any 1947 quan els nens recollien fulles de palmera, en Josep Salabert es va punxar el peu i van haver de córrer cap a Girona al metge. L'endemà no va poder combregar i va ser al cap d'un mes, quan ja recuperat, tots els nens i nenes es van tornar a vestir de comunió i es van reunir per acompanyar-lo a celebrar la seva Primera Comunió.

L'església té 4 altars laterals que (durant el període que recordem) eren dedicats al Sagrat Cor, a la Puríssima, a Sant Antoni (abans a Sant Josep) i a la Mare de Déu del Roser. Cada altar comptava amb unes feligreses anomenades "obreres" que en tenien cura i eren les encarregades de passar la bacina durant les misses en benefici del seu altar. A finals d'any, el capellà informava durant un ofici de

l'almoïna que s'havia recollit a cada altar.

La Maria Barceló de can Pau, abans de casar-se, i la Lola Geronès de can Martorell eren les "obreres de la Puríssima" i per la Festa Major, que era quan trobaven més gent a les cases, passaven per demanar almoïna pel seu altar. Els beneficis es destinaven a comprar estovalles, ciris o seda pels vestits de la marededéu que mudaven per la Festa Major.

Les dones casades deixaven de ser "obreres de la Puríssima" i havien de cedir el seu lloc a noies solteres. Una vegada casades, es dedicaven a un altre altar, o bé plegaven. L'Enriqueta Casademont explica que també havia estat "obra de la Puríssima" fins que es va casar, que va deixar el seu lloc a la M. Teresa Deulofeu i va passar a ser "obra de la Mare de Déu dels Dolors", com l'Emilia Pagès que tenia una devoció tan gran a la Mare de Déu dels Dolors que quan van treure el seu altar per situar-hi el Sant Crist que avui hi podem veure, no va voler tornar més a missa a Mont-ras.

La Santa Missió

El 10 de febrer de l'any 1960 s'iniciaven unes jornades de celebració de la Santa Missió a Mont-ras. La gent del poble esperava als col·legis l'arribada dels missioners diocesans que anaven visitant els pobles amb un programa ben atapeït d'activitats religioses. Una corriola de nois amb la seva moto van anar a esperar a Palafrugell els predicadors de la Casa Missió de Banyoles: mossèn Joan Marquès i mossèn J. Josep Martín, per acompanyar-los fins a Mont-ras. El públic assistent, en processó, els seguiren cantant fins a l'església. Van ser dotze dies de sermons, misses i rosaris anunciats per la música d'un altaveu situat al campanar, que en dies de calma se sentia des de l'Ermedàs.

A dos quarts de vuit del matí es resava el rosari de l'Aurora caminant amb fanalets des del col·legi fins a l'església. En acabar, tothom tornava a les seves responsabilitats laborals, escolars o domèstiques mentre els capellans visitaven malalts i confessaven. Cap al tard se celebrava la funció del vespre i es resava el rosari acompanyat d'un sermó. Aquells dies la gent pràcticament no cabia a l'església. Després de la predicació, uns dies els homes assistien a conferències d'una hora de durada amb els missioners i veïns d'Acció Catòlica de Palafrugell, i un altre dia hi anaven les dones.

El dia 21 de febrer, darrer dia de la Santa Missió, en un acte de la festa de cloenda es va clavar una creu a la façana sud de l'església (sota l'actual rellotge) per commemorar el pas de la Missió per Mont-ras. Els dies de pregària i reflexió viscuts durant la Missió, van portar alguns homes del poble a fer exercicis espirituals quatre dies al Santuari dels Àngels juntament amb gent d'altres pobles.

Quaresma i Setmana Santa

Una o dues setmanes abans de la setmana Santa se

celebraven les prèdiques de Quaresma. Arribava de fora un capellà, predicador i cada vespre durant una setmana resava el rosari i feia la predicació o sermó pasqual. El dissabte d'aquesta setmana els nens i nenes del col·legi pujaven a l'església a confessar-se i després els portaven a esmorzar al prat de can Jonama.

El Dimecres Sant quan a moltes cases es pastaven els brunyols, el capellà acompanyat de dos escolanets passaven per les cases del poble a fer el Salpàs. Un, portava una galleda amb aigua beneïda (aigua amb sal) que el capellà anava tirant a la porta de cada casa i l'altre, un cistell per anar recollint ous i diners que els donaven en almoïna. Sempre hi havia algun veí o veïna que no volia que els tiressin l'aigua beneïda perquè la sal els rosegava la pedra de l'entrada i sortien a netejar-ho de seguida. Durant el Salpàs els convidaven a tastets de galetes i a dinar a una o altra casa del poble com ara a can Pau, can Oliu, etc.

Mentrestant a l'església es preparava el Monument de Setmana Santa. En temps anteriors es muntava a l'altar major i posteriorment a l'altar de la Puríssima. El Monument eren uns esglaons de fusta que es guarnien amb besses o blat germinats que diferents famílies havien sembrat en testos, també s'hi col·locaven rams de flors de casa, esparreguera, ciris i els palmons que portava el capellà el dia del Ram. Totes les imatges de verges, sants i les creus es tapaven amb una roba lila.

Dijous i Divendres Sant eren considerats dies d'absolut silenci i les campanes es feien emmudir ben lligades fins el Dissabte de Glòria. Els únics sons permesos eren els de la matracca de fusta que feien sonar els escolans, en lloc de la campaneta, per indicar el moment de la Consagració. A la cerimònia del Dijous Sant es posava el Santíssim al Sagrari del Monument i començava la vetlla per parelles que es rellevaven a cada hora. A les hores tardanes hi acudia la gent més gran i a la nit es tancava l'església per continuar els torns al matí fins al moment de la cerimònia del Via Crucis del Divendres Sant, en la que es resaven les 14 esta-

Fotografia cedida per Enriqueta Deulofeu

cions al voltant de l'església. Durant un temps, també es despenjava la creu amb el Sant Crist i se l'estirava sobre una tela amb coixins de manera que es pogués adorar amb gran recolliment durant les cerimònies litúrgiques i les vetlles.

El Dissabte de Glòria es desmuntava el Monument, es destapaven les icones i les creus i s'arreglava l'Església per al diumenge de Pasqua.

A la vesprada del Dilluns de Pasqua, es cantaven les caramelles pels carrers i es recollien ous en una cistella, amb l'ajuda d'una canya quan calia arribar a les donacions que provenien d'un primer pis.

Corpus

Per Corpus es feia la processó. El tram del recorregut era encatit amb pètals de flors, sobretot de ginesta, escampats per terra sense cap dibuix definit. En primer lloc, desfilava sota el tàlem de sis pals el capellà portant la custòdia amb el Santíssim, el seguien les autoritats locals i darrere la comitiva, la resta de feligresos. Els homes duïen ciris, les dones anaven tocades amb mantellina i les nenes i les noies joves també portaven una flor a les mans que havien recollit d'algun jardí. Se sortia de l'església i es feia una parada en un petit altar davant de ca la Mari Paz i es continuava fins a la plaça de la Font on hi havia un altre altar per seguir fins a l'església una altra vegada. Anteriorment, però, no s'arribava fins a la plaça de la Font i es feia un recorregut més curt passant pel carrer de l'Església i es tornava per les escales que llavors eren de terra.

Fotografia cedida per la família Giménez Puig

Benedicció del Terme

Per Santa Creu, el primer diumenge de maig, se celebrava la Benedicció del Terme. Abans de la missa se sortia a l'exterior en processó cap al terme (creu de ferro situada a la banda nord-est) que s'havia engalanat amb algun ramet de flors. El capellà en feia la benedicció i després es tornava a entrar a l'església i s'acabava l'ofici. Algunes temporades no hi ha hagut la creu i no s'ha fet la benedicció.

Mes de Maria

Cada diumenge a la tarda del mes de maig se celebrava el mes de Maria. L'Enriqueta Casademont conserva el record de la flaire de lilàs que omplia l'església quan de ben petita hi acompanyava la Nita "maca" a cantar l'Ave i a resar les oracions del mes de Maria. A l'escola també se seguia cada dia el calendari de les oracions i la mainada portava flors per guarnir la imatge de la marededéu.

Bateigs, comunions, casaments i defuncions

Els bateigs eren cerimònies senzilles celebrades en la intimitat familiar. Els infants calia batejar-los abans dels vuit dies de vida. Algunes vegades, la mare encara dèbil i convalescent del part no hi podia assistir.

Els nens i nenes que es preparaven per fer la Primera Comunió aprenien la Doctrina o Catecisme al col·legi amb els mestres i a la rectoria amb el capellà. Els més aplicats (sovint, de famílies més adinerades) eren els escollits per anar al davant i aguantar els ciris i les estovalles dels age-

nolladors mentre la gent combregava.

Els anys que oficiava la Comunió Solemne Mn Josep M. Bas, a la tarda es celebrava una funció, amb sermó i rosari, que s'acabava amb l'entrega d'un diploma als joves que havien fet la Comunió, una ballada de sardanes i la rifa d'un xai.

Els veïns es casaven a l'Església sense els reportatges fotogràfics que es fan ara, però sovint el nou matrimoni anava a cal fotògraf per fer-se un retrat. La Maria Barceló recorda que es volia casar a Sant Sebastià i el dia abans del casament, quan ja tenien l'ermita ben arreglada i ben guarnida, el capellà els va dir que es considerava que era un luxe casar-se fora del poble i que haurien de pagar molt. Al final, van fer el casament a Mont-ras i van acabar la festa a Sant Sebastià.

Durant un temps, al barri de l'església, l'expressió "que puja el carro!" significava que se celebrava un enterrament. El capellà, acompanyat de més capellans en el cas de famílies benestants que es podien permetre pagar més, anava a la casa del difunt per acompanyar-lo en la seva sortida del domicili. El fèretre es transportava dalt d'un carro amb més cavalls i més ornaments segons el nivell econòmic de la família. En Miquel Jofra explica que des del pla, a tocar l'Ermedàs fins a l'església s'hi anava a peu. Primer, els homes darrere el fèretre i després, les dones. S'havia de passar per un camí públic (anomenat de vius i morts) encara que es fes volta, perquè si es passava fent drecera per un altre camí, aquest altre quedava públic. Normalment es feien els funerals el mateix dia de l'enterrament, però en alguns casos quan venien familiars de lluny, es feia la cerimònia d'enterrament i s'acordava dia i hora per oficial el funeral. El dia del funeral s'acabava amb un dinar a la casa del difunt pels forasters que venien de lluny. En les cases fortes, el dinar se servia en la vaixella anomenada de mig dol, que podia ser blanca i florejada negra, reservada per aquestes ocasions.

Fotografia cedida per Enriqueta Deulofeu

SAGRISTANS I DOMERS A MONT-RAS, LLOFRIU, ESCLANYÀ I PALAFRUGELL

MARTIRIÀ BRUGADA

En el llenguatge eclesiàstic, quan es parla d'un RECTOR, en tenim una referència clara i propera. Per tant, tots sabem de què es parla i fàcilment de qui es parla. Si fa no fa, el mateix podríem dir d'altres oficis i càrrecs eclesiàstics: vicari, capellà, arxiprest, vicari general...

El núm. 14 (corresponent a la tardor hivern del 2008), de la revista GAVARRES publicà un interessant dossier als "CAPELLANS I CAMPANERS" que com diu a la mateixa presentació, són "56 planes que ens duen olor d'encens, tocs de campana i visites de bisbes, i que ens acompanyen a la sortida de missa, amb la gent del poble".

El dossier ajuda a corroborar el que dic. Però hi ha algun concepte que, amb el temps, ha sofert alguna transformació significativa en el seu sentit. Això és lògic en una llengua viva com la nostra on sovint veiem com una paraula s'usa en una comarca però no en una altra, o bé en una comarca conté un significat diferent a la d'una altra. El mateix passa al llarg del temps.

Parlant dels oficis relacionats amb la vida d'una parròquia del nostre entorn, es podria parlar del significat de mots com paborde, obrer, baciner, campaner, escolà, manxaire, beneficiat, domer, sagristà... I més modernament podem parlar de rector, ecònom, vicari, catequista, lector... Però em limito a analitzar el significat de dues paraules. L'una, segurament la coneixem: SAGRISTÀ. L'altra, gairebé no la coneixem o bé la desconexim del tot: DOMER.

Ho faig partint dels diccionaris catalans: la Gran Enciclopèdia Catalana, l'Alcover Moll, Joan Coromines, el Diccionari d'Història de Catalunya, el Diccionari d'Història Eclesiàstica de Catalunya.

En primer lloc analitzo l'ofici de SAGRISTÀ. Actualment confonem i l'apliquem a l'ofici de campaner o senzillament servidor de la sagristia. Etimològicament deriva de la paraula "sagrat". Originàriament, fins ben entrat el s. XIX, el Sagristà era el clergue que, a les esglésies, tenia cura de custodiar les coses i persones relacionades amb del culte sagrat: endreçament d'una o varies esglésies, els seus ornaments i vasos sagrats, les celebracions que s'hi oficien, administració dels sagraments i la consegüent atenció pastoral de la feligresia

o cura d'ànimes, i el personal que realitzava els serveis i tasques esmentats a aquella o aquelles esglésies al seu càrrec. Podríem dir que es correspon al que actualment es denomina "Rector", o millor encara, a una figura de creació recent entre el rector d'una parròquia i l'arxiprest i que s'anomena "Coordinador d'una agrupació parroquial".

Quan els oficis eclesiàstics estaven vinculats a un benefici, és a dir, a l'obtenció d'unes rendes bàsiques per subsistir i realitzar dignament l'ofici assignat, el Sagristà era considerat un càrrec important ja que disposava d'un lot de béns i d'unes fonts d'ingressos, fet que el convertia en un petit magnat en les comunitats monàstiques o catedralícies. En les parròquies aquest clergue administrava els béns que provenien del dret de sagristia fins al punt que diversos concilis provincials i sínodes diocesans legislaren sobre el sagristà i les seves obligacions (segurament no sempre realitzades satisfactòriament) i l'obligaven a donar compte de les seves gestions als superiors immediats (així com ell també havia de vetllar per la bona administració i compliment dels beneficis i oficis vinculats al seu càrrec). També les consuetes (llibres on s'especifiquen els costums de cada comunitat parroquial, monàstica, catedralícia) especifiquen la forma d'elecció dels sagristans.

Aclarir que el dret de sagristia esmentat, era el tribut que pagaven els masos, cases benestants, les confraries, la mateixa obra parroquial per tal que el Sagristà pogués complir dignament el seus càrrecs. Era pagat normalment amb cereals, especialment ordi, en una quantitat ben especificada i congelada. Quan s'havia aplegat, el Sagristà s'ho venia, amb els consegüents beneficis relacionats a les fluctuacions de preu: si hi havia escassetat de cereals, ja que la quantitat obtinguda i venuda era la mateixa, els beneficis eren alts; si era un any de bones collites, els beneficis eren més limitats. També hi havia els beneficis provinents dels drets de sepultura, dels estipendis per l'administració dels sagraments (compartits amb els domers), de la supervisió de les confraries i dels beneficis diversos...

Immediatament per sota el càrrec de Sagristà hi havia el DOMER. Aquest càrrec és el que exerceix un clergue per set-

impacteRÈT^{LS}.com

diseny

logotips
papereria
cartelleria

Pol. Ind. Riera d'Esclanyà

retolació

adhesius
lluminosos
lletres massisses

C/ Mas Resplandis, 17 - Nau B

impressió digital

impressió gran format
interior/exterior
exposicions, fires, decoració:

BEGUR Tel. 972 30 43 24

manes (en llatí, HEBDOMADA, d'on en deriva el nom) que s'alternava entre varis en la celebració dels oficis divins, en la presidència del cor, o en l'administració dels sagraments i l'anomenada cura d'ànimes que se'n derivava. Podem dir que eren els qui exercien la tasca pastoral més directa. L'evolució del càrrec féu que en alguns llocs passés a designar l'ofici de rector de la parròquia, especialment quan obrava amb certa independència en relació al Sagristà (parròquies vinculades al Sagristà d'un monestir o d'una catedral).

Les lleis desamortitzadores del s. XIX i l'abolició del delme (1837) comportaren tallar de soca-rel gairebé totes les bases materials del règim beneficial de l'antic règim i, a la vegada, un nou plantejament dels càrrecs i oficis eclesiàstics de manera que tant el Sagristà (a les parròquies principals) com els Domers (a les parròquies vinculades a les principals) passaren a denominar-se comunament i senzillament Rectors.

En el cas de les parròquies de Mont-ras, Esclanyà i Llofríu, els seus Domers depenien del Sagristà de Palafrugell

que també vetllava perquè a Sant Martí de Palafrugell, on hi exercien almenys dos altres Domers, la vida eclesiàstica, la dignitat dels seus espais de culte, dels objectes sagrats, de les celebracions, l'atenció pastoral de les famílies... es desenvolupessin correctament. I a la vegada, el Sagristà de Palafrugell, òbviament percebia els beneficis corresponents del seu dret de sagristia a les diverses parròquies sota el seu càrrec. El Prior de Santa Anna seria qui exercia el dret de presentació de la persona que ocuparia el benefici de Sagristà a Palafrugell mentre que el Bisbe de Girona es limitava a ratificar-lo.

No puc acabar sense esmentar tres Sagristans. Primer Mn. Joan Collboni Casadevall que fou el que deixà la denominació de Sagristà (benefici que obtingué el 1840) per passar a usar la denominació de Rector (fins la seva mort, el 1858). També esmentar Mn. Joan Andreu que, el 1543, morí en la defensa de Palamós, torturat i cremat viu pels pirates, i finalment Mn. Joan Camps, que morí l'11 de maig del 1809 en la defensa de Gualta contra la tropa napoleònica.

LLUÍS GONZAGA PLA I CARGOL

MERCÈ CATALÀ

Fotografia cedida per Enriqueta Casademont

Mn. Lluís Gonzaga Pla i Cargol (Girona 1892-1961) va ser un dels molts sacerdots que han estat a Mont-ras i hem considerat que cal fer-li una menció especial. Nasqué a Girona el 1892, fou ordenat sacerdot l'any 1916 va ser professor del Seminari-Col·legi del Colllell fins 1920, després va passar a ser vicari de les parròquies de Calonge, Sant Llorenç de la Muga i Santa Coloma de Farners fins que l'any 1928 fou nomenat ecònom de la parròquia de Mont-ras on va romandre fins l'any 1932. Després va marxar a Amèrica i va residir en diferents països com Guatemala, Brasil i Argentina. L'any 1950 va tornar a la Península i va viure a Màlaga fins que l'any 1953 va ser nomenat capellà de la companyia naviliera Transmediterrànea. L'any 1960 tornà a Catalunya i va morir el 1961 a Girona.

Aquest mossèn era conegut com el "capellà poeta" i notori entre els poetes i escriptors del moment, ja l'any 1918 va obtenir la Flor Natural als Jocs Florals de Girona, va publicar diferents llibres com "Athenea", "Estampes d'Empordà", "A tot vent". Va ser col·laborador habitual en la premsa de l'època. Trobem articles seus a "Diario de Gerona", "La Veu de Catalunya", "El Matí", "El Correo Catalán", els seus articles tant tractaven de temes polítics, com socials, religiosos o literaris.

Hi ha dues veïnes de Mont-ras que encara recorden Mossèn Pla i Cargol, són la Maria Barceló i l'Enriqueta Casademont. Mossèn Lluís era de la coneguda llibreria de Girona Pla i Dalmau. Va venir a Mont-ras amb la seva mare la Sra. Rita i vivien a la plaça de l'Església, a la casa que avui coneixem

com a Can Zamora. Ens expliquen que moltes tardes anava al Casal de Palafrugell i s'afegia a jugar a les partides de cartes de "el canari". Aquest nou costum no agradava gens a la seva mare la Sra. Rita, acostumada a veure com el seu fill participava molt activament en la vida cultural catalana a Girona i era un escriptor reconegut. No veia bé que participés a les partides de cartes del Casal, per això quan el varen destinar a Amèrica, la seva mare va manifestar la seva alegria. Així deixaria de jugar a cartes.

Les seves descripcions metafòriques tenen una riquesa lingüística extraordinària, reproduïm un fragment de "La Cala extret del llibre "Estampes d'Empordà" publicat l'any 1925:

"És una caleta de joguina, amb un ull de maragda límpida, brillador entre pestanyes blanques de sarell d'onades i verdes d'alguer ben amagat. És una caleta com una cambra que tingués per paredals uns frisos de vinya jove, per pis un marbre dolçament blau-verd i per sostre un pany de cretona blava. Les arenes que hi amoreixen els peus nus s'assemblen a un escampall d'anissos multicolors del papa-benet dels bateigs de poble. L'aigua sembla una il·lusió i les pallerides i musclets de les roques fan un efecte de gemmes en el púdic coll de neu d'una verge (...)"

Com a article periodístic hem escollit un article d'opinió publicat al "Diario de Gerona" el dia 30 de juliol de 1920 sobre l'abolició d'una institució benèfica russa anomenada Dostoiewski, cal no oblidar que en aquells moments no se sabia quin abast podia arribar a tenir la revolució soviètica a Europa.

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Gabriel Castelló, Maria Mont, Josep Castelló, Maria Olivé, desconegut, Montserrat Juscafresa, Domingo Castelló, Enriqueta Vidal, Martí Vidal, Jau-me Font, Catalina Font, Francisco Savalls, Rosa Fusellas, Enriqueta Casademont, Rosa Font, Maria Garcia, Mn. Lluís G. Pla, Rosa Massot, Paquita Savalls, Margarita Bonal, Lluís Oliva.

Lo que passa pel mon

FILOSOFÍES NOVÍSSIMES

La «Revue des choses» en un espigoleig general de les que es succeïxen en el mon, serveix, entre tantes, una notícia que enclou tot una ideologia (?).

La nova fa referencia a la Rússia actual, caliginosa i ardenta del foc de totes les aberracions i monstruositats, sementer abundós de totes les ires.

El Govern del Soviets, àrbitre dels destins de la terra dels tzars, ha resolt suprimir totes les fundacions pietoses que va establir l'antiga Rússia, per a beneficiar-se amb una pasta més, en els postres del banquet opulent de la governació...

Recorda la «Revue des choses» la generositat de Jatquina, prímpcesa docta i donada a l'exercici de les virtuts, qui creà, de sos cabals i rentes, una institució benèfica ordenada a recollir i subvenir als estudiants pobres per a facilitar-los el termini de ses vocacions científiques. Jatquina senyalà la institució amb el nom del gran novel·lista Dostoiewski; però per lo vist, ni la gloria i prestigi del escriptor rus ni l'alta destinació de l'obra benèfica de la bona prímpcesa han dit res a l'allau desfermada dels bolxevics que s'alimenten de l'entranya sagnant i palpitant de la gran patria dessolada.

S'han emportat, com lladres vulgars, les riqueses de l'institució; s'han repartit, entre cent, el remanent de la donació de Jatquina, i han consumat l'atemptat en nom de l'«Estímul de l'obra humana» que ells diuen *nive-lada i fraternal*, en temps que la realitat dels aconteixements l'acusa, irrecusablement, d'*oficina del pillatge*.

Per a cobrir el furt amb la roba llampant de la rebeldia i del radicalisme roig davant l'obcecada maselleria del poble, un'ànima del Soviet, amb les mans tencades, però, deia diu:

«—Cal que, així, amb les obres, aném rascant i traient per a sempre de l'ànima dels homes, el sentiment de la caritat que hi és posat com un crosticer, i que recorda encara el servilisme d'antany...»

Jatquina donà perquè tenia en abundors i sobres...

Enllà tota mena de privilegis, inclús el de poguer ésser generós amb els altres! Ja no és temps...

Tots hem d'ésser iguals...

I el concurs aplaudí, perquè l'aplaudiment—les més de les vegades—és la fórmula simple de la inferioritat entusiasmada i el camí més expedit del sentiment irreflexiu.

Aplaudiren tots aquest capítol breu, però eloqüentíssim, de la *filosofia novíssima* que pugna d'entronitzar-se en les terres de la Europa i que suma, per dissort, innumerables voluntats en totes les latituds del mon.

Aquesta ideologia (?) fa camí més que els núvols que la tempesta emporta, i s'arrela en el voler de molts amb més ufana que el gram en les terres, com sia que es nodreix dels rius de passió que tot hom porta en el continent de ses entranyes i és, endemés, un camí fàcil pels qui tenen podrida la fruita del cor...

Les flors de Jatquina han mort a les mans cremadores del Soviet... Çó que sembla un argument per a una bella pàgina romàntica, és una

crua realitat de la historia dels aconteixements.

Amb les flors de la prímpcesa no hi mor—qu'és cast!—el perfum que els hi donà la Caritat: aquesta trascendeix inesfiorable i puríssima més enllà de les persecucions i les ires, més enllà de les *filosofies novíssimes*, preludi tenebrós de les anyades amargues que alborejen amb resplandors sinistres, sobre el mon...

LLUÍS G. PLA, pvre.

PETITES CRÓNIQUES

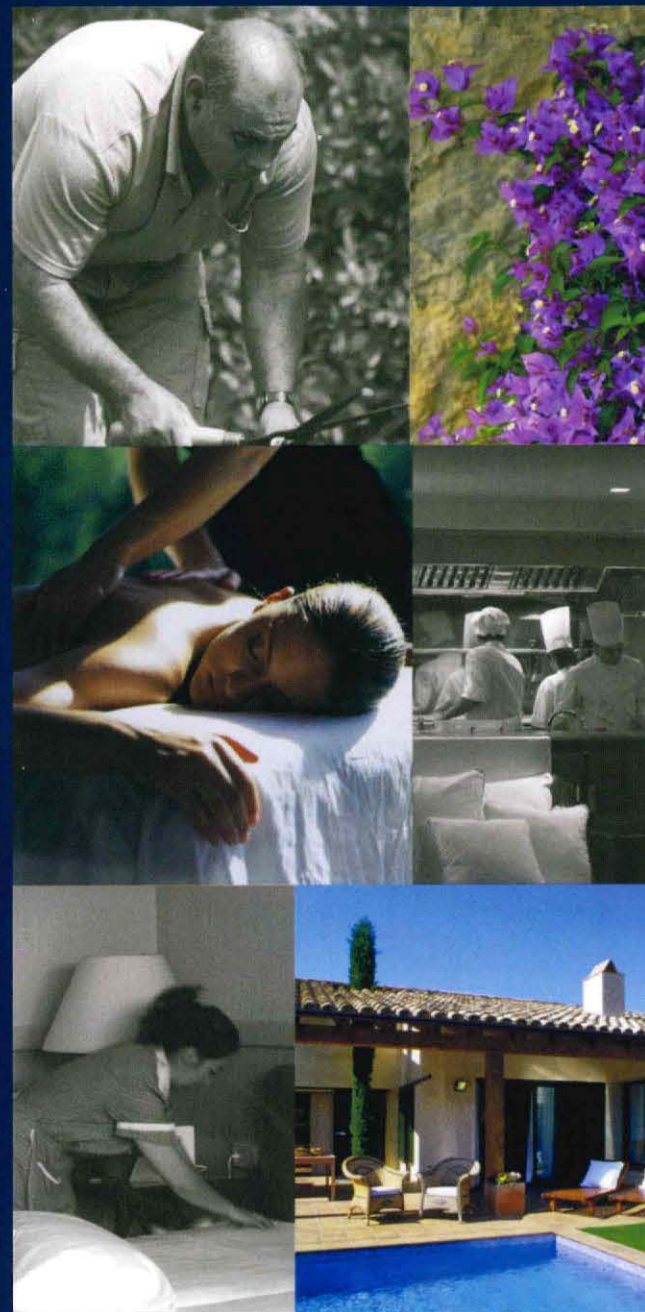
IRLANDA

La situació d'Irlanda en lloc de millorar va empitjorant cada dia. La negativa de l'Anglaterra de no voler concedir als irlandesos la seva llibertat, desde fa temps opresa, ha posat als habitants de la Verda Eriu, en el trànsit de fer ús de medie violents per a salvaguardar l'honor i el voler nacionals.

Ja no son solament els cavallers de la «Tabla Redonda», aquells herois dels temps del Rei Artús, els qu'han realitzat correrias per les terres d'Anglaterra. Ara han canviat i han sigut succeïts, per una munió de tropes, que sens miraments de cap mena i sols al bélic só del «Tiparery» volen imposar una dictadura de ferro qu'esclavitzí més i més als soferts fills de la noble Irlanda.

Les pretensions que fins ara havia tingut el govern anglès, d'arreglar les diferències entre Irlanda i la metròpoli, conceïnt quelcóm que pogués calmar conjuntament als catòlics de Dublin i als protestants de Bellfats, no ha trobat resó en el cor dels habitants de l'illa cristianitzada per S. Patrici; i en aixó està el motiu principal de les mides qu'el govern anglès ha pres contra l'espírit patriòtic que impulsa als *sinn-feiners* irlandesos.

L'antiga Hibernia, digna d'ésser lliure com altres tants pobles d'Europa treballa desde fa temps per aconseguir-ho, més avui

Grup Mas de Torrent

servicios / services

Servicios del hogar
Mantenimiento de jardines y piscinas
Personal de limpieza
Lavandería

Servicios personales
Entrenador personal
Cursos y clases particulares de tenis-pádel
Clases particulares de repaso
Asistencia a domicilio (gente mayor, bebés...)
Canguro
Servicios de masaje y estética

Servicio de Catering
Desayuno en casa
El chef en casa

Home service
Garden and Swimming Pool Maintenance
Cleaning Services
Laundry

Home personal service
Private Coach
Courses and private classes
in platform tennis or paddle for children
Private tuition for children
Help at home with the elderly, babies, etc.
Babysitting
Home Beauty Treatment

Catering services
Breakfast served at home
Chef in House

Grup Mas de Torrent

Plaça Major, 10 - 17230 Torrent (Girona)
T. 972. 612.116 - M. 687 800 789

www.grupomasdetorrent.com - info@grupomasdetorrent.com

ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE MONT-RAS

HISTÒRIA I ARQUITECTURA

Mercè Català, Montserrat Pujol, Núria Pujol, Anna Vigatà

Fotografia Xavier Grañén

L'any 1196, en el testament del cavaller Bernat Gausbert, trobem documentada per primera vegada l'església com a sufragània de la parròquia de Sant Martí de Palafrugell. Del 1298 existeix una renúncia de Joan de Guàrdia a la doma de Torroella de Mont-ras i successives renúncies i confirmacions de càrrecs i beneficis eclesiàstics durant el s. XIV que ja feien referència a Sant Esteve de Mont-ras. També se cita l'església en una acta de visita pastoral del 1420. L'edifici actual, d'estil gòtic, fou construït suposadament sobre l'antic temple, a la fi del segle XVI i s'acabà a finals del s. XVII. D'aquestes dates en tenim testimoni en els diferents relleus i llindes de l'interior de l'església.

Aquesta església es va edificar de forma molt ràpida durant els primers anys com demostren les dates de les llindes de la porta d'accés al cor, la de la trona, la de sortida lateral de l'església, i la de la clau de volta del presbiteri que daten de 1598 fins a 1601. De l'any 1600 al 1632 les obres varen quedar pràcticament aturades i es reprengueren a finals del s. XVII degut que els síndics de Sant Esteve es varen comprometre davant notari a finalitzar l'església. Per tal de recaptar els diners per a aquesta construcció es va demanar al bisbe l'autorització per passar el bací perquè possiblement no disposaven de suficients recursos econòmics per finançar-la, tal i com va passar en el primer moment en què els pescadors de Palafrugell aportaven una setena part dels guanys de la pesca i extracció de corall durant els diumenges i dies festius amb un permís especial del bisbe.

Fent una ullada a la part exterior, l'església presenta una estructura d'edifici fortificat en què s'hi poden apreciar elements defensius com espitlleres, la torre rodona adossada a la façana que servia per accedir al terrabastall, obertures orientades a la banda de mar i un matacà que protegia la porta principal d'accés a l'església. L'església es va construir amb una doble funció: acollir la parròquia de Sant Esteve de Mont-ras i per una altra, com a fortificació que formava part de tota una xarxa defensiva de torres

SANT ESTEVE DE MONT-RAS

Situada al terme de Palafrugell, és visitada el mateix dilluns 28 de juliol de 1420.

Hi són presents Bernat Puig, sagristà, de col·lació de l'abat de Sant Pere de Galligants, i Bernat Sartre, domer. És absent Guillem Hot, beneficiat a l'altar de Santa Maria, domer a Pals. El benefici és de presentació laica. Serveix per ell Vicenç Feliu, sense llicència, que el bisbe li ordena obtenir en quinze dies.

Primer inspecciona els ornaments sagrats i objectes litúrgics de l'església, i visita l'altar de Santa Maria i el de Sant Jaume.

Després interroga sota jurament el sagristà, que declara que els parroquians són honestos i respecten els preceptes cristians.

Finalment, interroga els obrers, Antoni Salrà i Pere Vidal, que declaren que el comportament i serveis dels capellans és bo, excepte que Bernat des Pla, domer, feia molt de temps que tenia una dona anomenada Sibil·la Prats a casa seva, a causa de la qual era difamat. La va treure ara fa uns tres mesos, però de tant en tant ella el visita.

(Sant Sebastià de la Guarda, Calella, Llafranc i les masies fortificades de la zona) que avisava i protegia la població del litoral empordanès que durant els segles XVI i XVII va viure sota la constant amenaça dels atacs corsaris dels germans Barba-rossa que en aquest període ocupaven Alger.

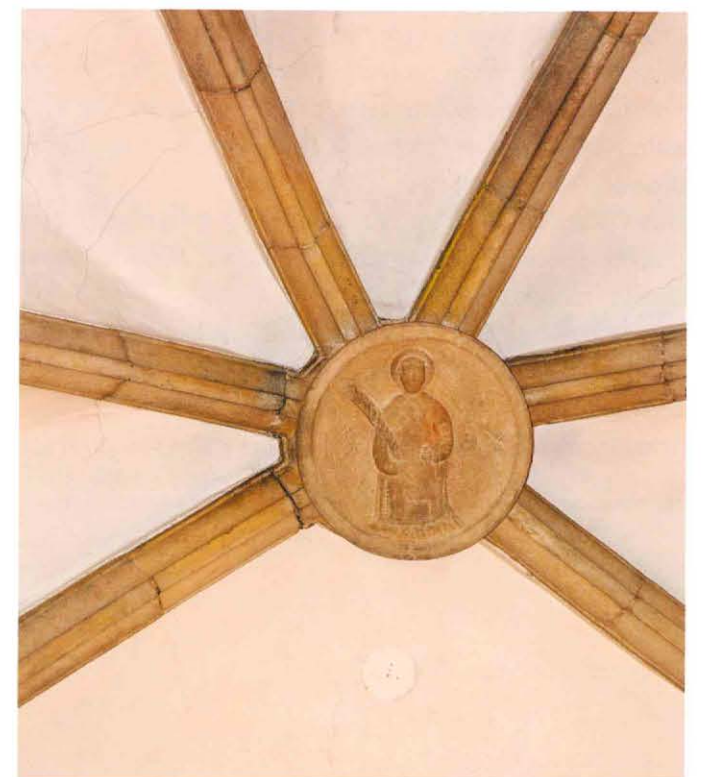
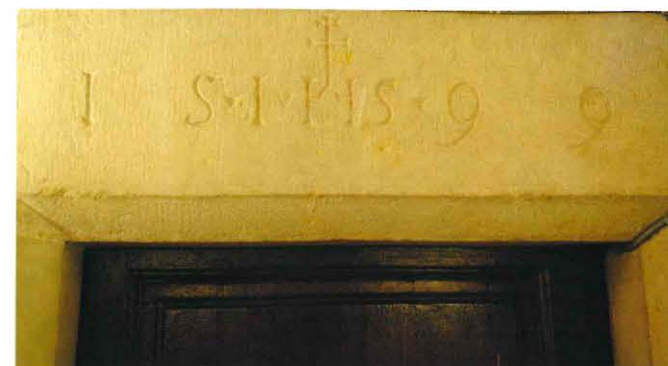
Per sobre del nivell de la nau de l'església sobresurt el campanar de base quadrada acabat amb un pinacle piramidal amb quatre gàrgoles de forma cilíndrica que semblen canons. A la façana principal s'aprecia una portalada amb arc de mig punt adovellat de la qual hi ha referències que se'n va obtenir llicència de construcció el 30 d'agost de 1595, i una petita rosassa per sota del matacà que recorda constantment la finalitat defensiva amb què havia estat concebut el temple. Com és habitual, la façana nord no té obertures fins a l'alçada del terrabastall. A la façana de migdia observem dues alçades: en el nivell inferior s'hi troba l'estructura que cobreix les capelles laterals i la sagristia i en el nivell superior hi veiem una torre rodona defensiva adossada, un rellotge de sol, espitlleres i fines-tres decorades amb vitralls. Amb posterioritat, a la façana s'hi ha afegit una creu com a record del pas de la Santa Missió pel municipi (l'any 1960) i un rellotge (a finals del s. XX). La porta de migdia és d'ordre toscà i del seu llindar crida l'atenció una petxina en baix relleu d'estil clàssic. Per

la part exterior de la façana est queda palesa l'estructura poligonal de l'absis.

Quan entrem a l'església, l'estructura gòtica d'una sola nau amb dues capelles laterals a cada costat, impacta per la seva senzillesa. La nau queda coberta amb una volta de creueria amb claus de volta decorades: a la del presbiteri s'hi representa Sant Esteve, patró de la parròquia de Mont-ras, que porta la palma del martiri; i a les de la nau s'hi representa un pelegrí en una i la Verge amb l'Infant a l'altra. Les capelles laterals també estan cobertes de creueria amb claus de volta més reduïdes i igualment decorades amb sants, verges i superiors d'ordes. La clau de volta de sota el cor porta la inscripció IHS. El fons de l'absis queda recobert per un retaule de fusta que substitueix el retaule barroc, daurat i amb la representació del martiri de Sant Esteve, cremat a l'inici de la guerra civil.

La trona de pedra que se sustenta sobre un relleu d'un cap de moro, sobresurt cap a la nau central i s'hi accedeix des de la capella contigua per una petita escala. Cal destacar que el llindar de la porta d'accés a la trona porta la inscripció de la data 1601, que correspon a la definició dels comptes de la construcció de l'església de Mont-ras realitzada en aquesta data pel vicari general.

Al costat de l'entrada hi ha una porta que mena al cor a

A la pàgina anterior fragment Imma Puig i Aleu, "Una visita pastoral al Baix Empordà als anys 1420-1423", Fundació Noguera, Col·lecció Estudis 24, Barcelona, 2006 editors: Pagès Editors SL, Lleida: ed.pages.editors@cambrescat.es

A l'esquerra a dalt: detall d'un pilastre d'estil corintí

A l'esquerra a baix: llindar de la porta d'accés al cor

Sobre aquestes línies i a la pàgina següent: claus de volta de l'església de Mont-ras

través d'una escala de cargol que ocupa l'interior de la torre i permet arribar fins al terrabastall i al campanar. El cor, segons marca la tradició gòtica, queda situat als peus de l'església i sobre una volta de creueria que acaba amb unes pilastres adossades als murs laterals imitant l'estil corinti amb elements vegetals i al centre un cap de persona entre volutes. Al mateix cor trobem mènsules amb les imatges del diable i de la luxúria que servien com a suport d'una roda de campanes, ja desapareguda, que tenia la funció de foragitar els pecats.

A l'interior de l'església trobem cinc làpides sepulcral amb inscripcions: tres davant l'altar i dues a la nau. No podem assegurar que aquestes làpides corresponguin a sepultures reals, però sí que està documentat que l'any 1623, Jaume Estorch i Vidal, pagès de Mont-ras, va obtenir llicència de tenir sepultura dins la parròquia; i l'any 1789, Martí Rocas, de Mont-ras, rep llicència de sepultura per haver ajudat a construir l'altar major i haver fet una fundació de 200 lliures. No es té constància de l'existència de cap d'aquestes dues làpides.

Fonts:

Aurora Pérez Santamaría: "L'art religiós a Palafrugell", col·lecció Quaderns de Palafrugell, Ajuntament de Palafrugell i Diputació de Girona, 2007.

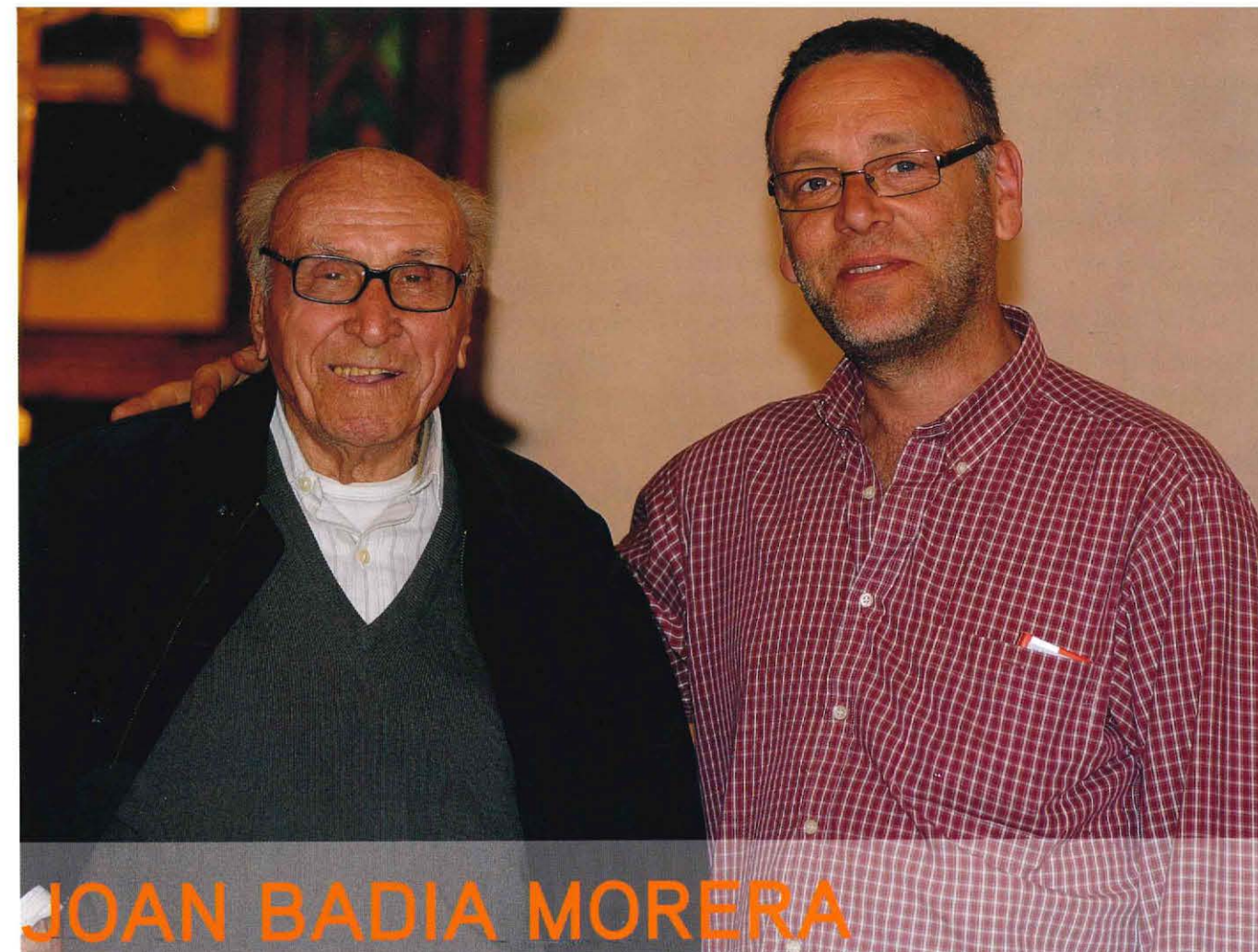
Joan Badia-Homs: "L'arquitectura medieval de l'Empordà". Vol. I-Baix Empordà, Diputació de Girona, 1985.

Jaume Noguer i Agustí Alcoberro: "Pirates, corsaris i torres de moros. Passat i present de les torres de Palafrugell i de Mont-ras", col·lecció Quaderns de Palafrugell, Ajuntament de Palafrugell i Diputació de Girona, 1998.

Joan Villar Torrent: "Llibre de privilegis de Palafrugell (1250-1724)", col·lecció Llibres de privilegis, Fundació Noguera, Barcelona 2007, Pagès Editors S.L, Lleida.

Imma Puig Aleu: "Una visita pastoral al Baix Empordà als anys 1420-1423", Fundació Noguera, col·lecció Estudis 24, Barcelona 2006, Pagès Editors S.L, Lleida.

Arxiu Diocesà de Girona

JOAN GRAÑÉN

Fotografia: Xavier Grañén

És interessant i alhora edificant la trajectòria viscuda pel Pare Joan abans d'arribar a ser rector de la parròquia de Mont-ras.

Només tres dies després de ser ordenat sacerdot, ja va ser destinat a la República Popular del Congo, a l'Àfrica, per ocupar el lloc del frare que, malalt, l'havia de deixar per ser operat del cor. Allí, després d'unes poques setmanes d'estada a la capital, Brazzaville, per familiaritzar-se mínimament amb l'idioma del país, el lingala, va començar la seva tasca en un gran poblat, Kellè, al nord del país, l'indant amb Gabon, on tenien farmàcia, un petit dispensari i una serreria, dedicats a atendre la gent del poblat i de l'àmplia zona que tenien al seu càrrec amb una vintena de poblats més petits, entre els quals un grup de pigmeus.

Són cristians, o almenys la majoria?

De fet són animistes, però els Pares Blancs, missioners, que durant molts anys van conviure amb ells, hi deixaren una herència molt valuosa amb la creació d'uns grups de catequistes, ara ja tots molt vellets, però que encara mantenen entre la població un cert sentit del cristianisme

I les seves tasques?

Principalment dues de principals: atendre els serveis sanitaris i la formació de les dones, ja que elles són les úniques fiables. És inútil comptar amb els homes.

Les dones tenen cura de l'economia familiar i de la vida social del poblat. També era important l'educació que impartíem sobre la sexualitat per l'ambient de promiss-

cuïtat tan arrelat, en què nenes d'onze i dotze anys eren contagiades amb malalties o embarassades, a les quals treien les criatures amb uns beuratges d'herbes repel·lents, nenes que després del segon o tercer avortament o morien o vivien desgraciades la resta de la seva vida. Al poblat hi teníem també un mini hospital: una xabola amb uns pocs llits, amb un metge cubà molt bona persona, competent, però amb recursos molt limitats.

I després de l'Àfrica?

Tornat a Barcelona, esperant destí, vaig estar un any a la capital i, venint de l'Àfrica, vaig comprendre que la feina d'un capellà no pot ser només la sacramental, sinó també ocupar-se de la vessant social. Va ser aleshores que vaig

Arrels TRADUCCIONS I SERVEIS LINGÜÍSTICS
Josette-Nöelle Carlier Vaubourg

www.arrelstraduccions.com
(+34) 616 486 666
jnc@grn.cat

Xidors Càtering
972.31.46.49 info@xidors.com

Servei de càtering integral
Música en viu
Cocktails i recepcions
Personal de servei
Personalització de menús
freds i calents.
Entrega a domicili

començar a treballar al Barri gòtic i al Raval. Vam crear una cooperativa de neteja on ocupàvem prostitutes, i a atendre afectats per alcoholisme, prostitució i tota mena de toxicomanies i com que molts d'ells passaven temporades tancats, també vam continuar la tasca a les presons.

I després?

Després Badalona on vaig viure-hi uns quants anys. Allí vam donar un caire diferent a la nostra comunitat cristiana. No érem parròquia, encara que el bisbe volia que ho fóssim, però d'aquesta manera teníem més llibertat. Allí vam crear un espai per atendre els avis del centre de la ciutat, amb uns voluntaris que anaven a buscar els que només es podien moure amb cadira de rodes i els portaven a l'espai. També vam crear una escola de pares perquè vam entendre que la catequesi que fèiem al infants de poc serviria si els pares no s'hi sentien involucrats. També vam crear una escola de formació on periòdicament persones importants hi donaven conferències, convidàvem periodistes, sociòlegs, psicòlegs, segons els temes que demanaven els mateixos pares. Alhora, mensualment teníem unes sessions de formació àmplies, a nivell cristià, teològic, i també a nivell de sensibilitzar la gent amb els problemes de la ciutat, de Catalunya, del món, enfocat sempre en l'acció social.

El nostre compromís amb la ciutat de Badalona va ser total, sobretot amb el món de la marginació i la catequesi. Vam crear un espai on teníem advocats, metges, mestres... vam començar a ensenyar l'idioma, el català, fèiem classes de geriatria, vam aconseguir que la Generalitat convalidés els títols de geriatria que nosaltres donàvem, cada setmana repartíem aliments a famílies desestructurades, ajudàvem a arreglar papers a immigrants alguns dels quals un xic d'amagat empadronàvem al convent. Era important la tasca col·lectiva que hi desenvolupàvem. A nivell social vam arribar a ser punt de referència a Badalona.

Com va començar la seva relació amb Cuba?

Vam pensar que no podia ser que ens quedéssim tancats en aquest cercle, per això vam cercar un lloc amb el qual poguéssim ampliar la nostra acció.

En principi m'hauria agradat que fos Àfrica, però l'idioma no ens ho va permetre, per això vam contactar amb els nostres frares de Cuba, a Matanzas. En principi aquesta col·laboració va ser a nivell econòmic per les necessitats de la població i després vam derivar a l'acció social un xic d'amagat del govern cubà ja que allí, com tothom sap, tot són flors i violes i no es pot dir mai que, socialment, tenen mancances.

Vam crear un menjador per als avis i deficients que no cobren res i no tenen més que una pobra cartilla de racionament.

Vostè hi va sovint a Cuba?

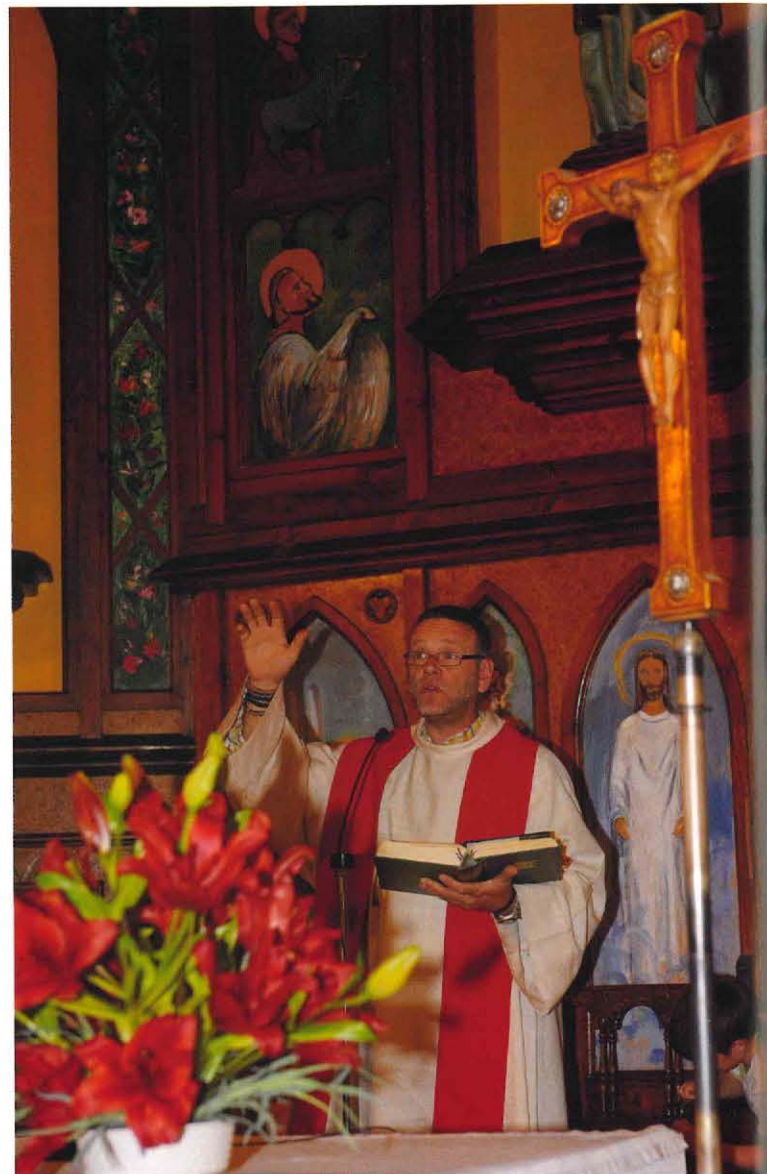
No; només hi he estat tres vegades, quinze dies primer per a la implantació dels serveis i dues vegades més per conèixer i controlar la seva marxa. Ara hi ha altres persones que hi van dos cops a l'any.

Com va reaccionar quan va saber que el destinaven a una rectoria de poble?

Vaig pensar que potser volien que canviés de tasques i que, en la rectoria d'un poblet tindria temps per descansar de cos i de ment.

I què va pensar quan es va fer càrrec de la parròquia?

El que costa és canviar el xip. Els dos primers mesos van ser durs. Acostumat a una activitat tremenda que, a part de les misses, movia més de trenta grups diferents que involucraven 1500 famílies implicades en les tasques d'una comunitat cristiana viva, em va costar adaptar-me a la nova situació, però després de quatre anys i mig m'hi

trobo molt a gust, m'encanta ser rector de poble i del poble de Mont-ras. He descobert una cosa que no havia fet mai després de les grans històries i dels grans projectes.

I ara la vida parroquial.

Doncs, sí; som com una gran família, m'agrada haver aconseguit que quan la gent arriba a l'església, es posi a parlar, ens saludem talment com si fos una reunió a la plaça del poble on tothom explica les seves coses. En fi, em trobo molt bé en aquest ambient familiar. Després també als frares a Palafrugell on intentem consolidar una comunitat cristiana. A més a més el treball al Barri gòtic i a les presons, que no he deixat mai. Això et fa viure la realitat.

Quina impressió li va fer en veure l'edifici... l'interior de l'església?

Sabia que s'hi havien fet coses: renovat el teulat i la instal·lació elèctrica, uns bancs nous... però potser una mica trista, per això hem intentat arreglar el seu aspecte interior per tal de fer-la més acollidora, fer que la gent s'hi trobi a gust Ara ens preocupa el deteriorament de la façana. Estem esperant que l'arquitecte ultimate els darrers detalls, el pressupost, per mirar d'enllestir-la de seguida. No m'agradaria marxar de Mont-ras sense deixar l'església una mica arreglada.

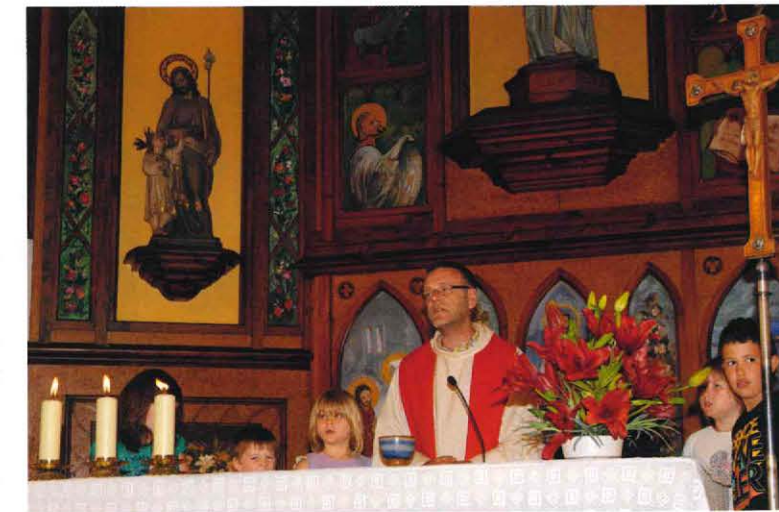
Per què parla de deixar Mont-ras?

És la norma, em queda un any i mig, de moment. Els carmelites, tenim la desgràcia, que som molt poca gent. A Catalunya som 26 frares per a vuit comunitats, amb una mitjana d'edat de més de 70 anys i jo sóc el més jove. De fins a 50 anys som tres i fins a 70 anys, set o vuit. Això vol dir que haurem de deixar coses i els qui tenim més números per canviar de lloc som els joves, si és que a 47 anys encara se'm pot considerar jove. Però, bé, totes les situacions que actualment fan trontollar l'Església poden servir per anar més als orígens. Tot allò que l'Església no ha fet fins ara voluntàriament ho haurà de fer per força, o sigui donar

responsabilitats als laics, ordenar pares de família i matrimonis, ordenant tant a ell com a ella, perquè com a família tinguin cura de les seves comunitats cristianes. A nivell d'Evangelí, no hi ha res que prohibeixi ordenar homes i dones casats. De fet tots els apòstols, excepte Joan, estaven casats, fins i tot l'Evangelí parla de la curació de la sogra de Sant Pere...

Què li sembla que la revista dediqui aquest número a parlar de l'església de Mont-ras, documentada ja al segle X?

Em sembla que és un encert. Trobo que és maco donar a conèixer el sentit de poble que en aquella època donaven les esglésies. L'església era el lloc, la plaça per on passava tota la vida de la gent i la gent del poble la sentia seva. De fet, eren ells qui la construïen, hi posaven hores, esforç, feina, diners, per això l'església era seva. Parlar d'això és recuperar el sentit més fort de poble, de comunitat cristiana i val la pena en un món i en uns moments que sembla que l'Església només tingui coses dolentes, és fer veure que també en té de bones, recuperar tot això, les històries que s'explicaven al voltant de l'església, em sembla fantàstic. És tornar a les arrels, al sentit més real: el poble creix al voltant de l'església.

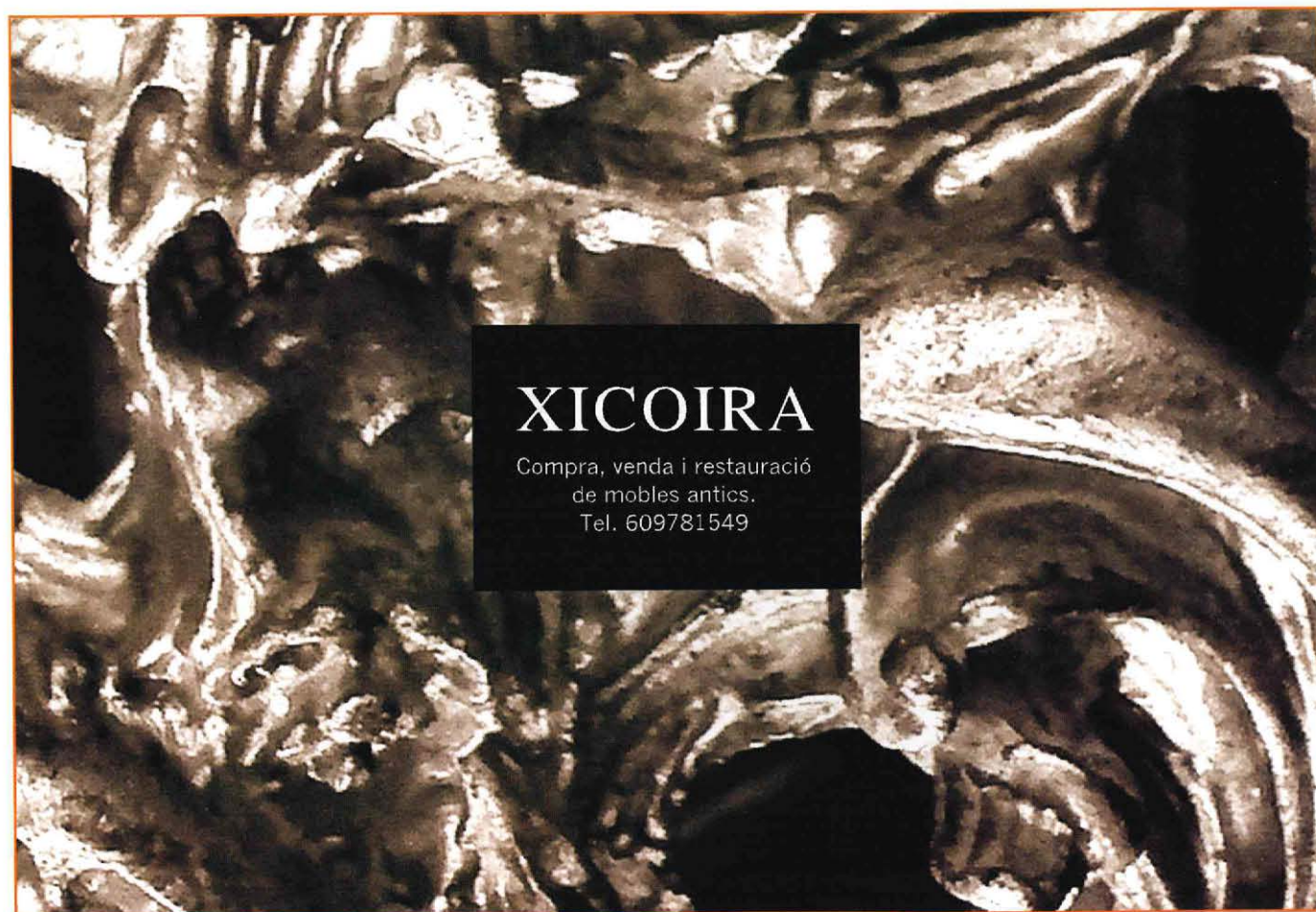
Promediter, s.l.
PROMOCIONS I CONSTRUCCIONS

Distribuïdors de:

VIESMANN - IMMERGAS - POLYTHERM - DAIKIN - ECOWATER
JUNKERS - MITSUBISHI - RAYCO - WILO - TEKA
NEGARRA - RAINBIRD - APOLO - HONEYWELL- GROHE
DELTA DORE - RUNTAL

C/Torres Jonama, 41 - Baixos 17253 MONT-RAS
Tel./Fax: 972 98 53 39 e-mail: ruiz@subministresmont-ras.com
www.subministresmont-ras.com

XICOIRA

Compra, venda i restauració
de mobles antics.
Tel. 609781549

SALUT

EL BRUXISME

Carrisquejar de dents

LAURA PLAJA AGUDO. Fisioterapeuta

Què és?

Són activacions involuntàries i inconscients de la musculatura mastegadora de la boca. Pot aparèixer a qualsevol edat, depenent de l'estat de la persona i la situació.

Els símptomes són varis: dolor de la boca al llevar-se al matí, impossibilitat d'obrir la boca, dolor a nivell de la musculatura de la boca, mal de cap matinal, dolor cervical amb possibles contractures i en alguns casos sagnat de les genives.

El bruxisme perllongat provoca canvis a diferents nivells; a nivell dental pot aparèixer desgast de l'esmal dentari, fins i tot pot arribar a destruir part de l'estructura de les dents, provocant una disminució de la seva longitud.

L'articulació temporomandibular (ATM) amb el bruxisme també es veu afectada, ja que aquesta pressió generada es transmet a l'articulació, provocant-li canvis de posició a l'oclusió, desgast del disc o ruptura, contractures de la musculatura mastegadora (ja que treballa a una intensitat més elevada i perllongada) i bloqueigs ossis i/o de l'ATM.

Cal dir que el bruxisme infantil fins a certa edat és normal, ja que és essencial per al seu desenvolupament, i acaba desapareixent amb el temps. A nivell dental no hi ha risc, ja que la pressió s'exerceix a les dents NO definitives.

Hi ha diferents tipus de bruxisme en funció de quan apareix i com apareix:

Quan?

Diürn /Nocturn (és el més freqüent).

Com?

Només pressionant dents: Cèntric. Pressionant dents i moviment: Excèntric.

Causes

Són múltiples: l'estrès emocional, una mala oclusió, la ingesta de begudes estimulants, algun tipus de medicament, la postura del cap en relació al cos, entre d'altres.

Tractament

Hi ha dos tipus de tractament que, si es complementen l'un amb l'altre, donen molt bons resultats: l'odontològic, que el prescriurà el dentista i el fisioterapèutic, que el prescriurà el fisioterapeuta.

El tractament odontològic es centra en la col·locació d'una fèrula de descàrrega durant el son que evita el carris-quejar de dents, fent que no hi hagi desgast dentari, i l'ATM no estigui tan compromesa durant la pressió dental que genera el bruxisme.

El tractament fisioterapèutic es centra en millorar l'estat muscular i tensional de les estructures que es troben afectades amb el bruxisme. Hi ha zones molt importants a tractar per millorar l'estat del conjunt afectat.

La musculatura mastegadora és la més afectada, ja que ha de suportar tota la pressió generada, així doncs, el fisioterapeuta actua sobre aquesta zona millorant-ne el seu estat. La zona cervical és molt important tenir-la en compte, ja que la càrrega i tensió generada es veu reflectida a aquest nivell. Per tant també serà interessant treballar tota la musculatura.

L'osteopatia cranial és una tècnica molt útil per a aquest cas; ajuda a millorar tot l'estat del conjunt dels ossos del crani (que en condicions normals tenen moviment) i l'ATM que hagin quedat afectats, bloquejant-se, degut a aquesta tensió perllongada del bruxisme.

Però el més important és la prevenció i els hàbits d'un mateix perquè això no passi i, si passa, fer que no empitjori. Cal evitar tot tipus d'acció que faci augmentar la tensió en aquesta regió. Aquí tenim uns exemples: mastegar xiclets, mossegar-se les ungles, menjar pipes, mossegar objectes (llapis, bolis, etc.), beure begudes estimulants (café, te, Coca-Cola, etc.), entre d'altres.

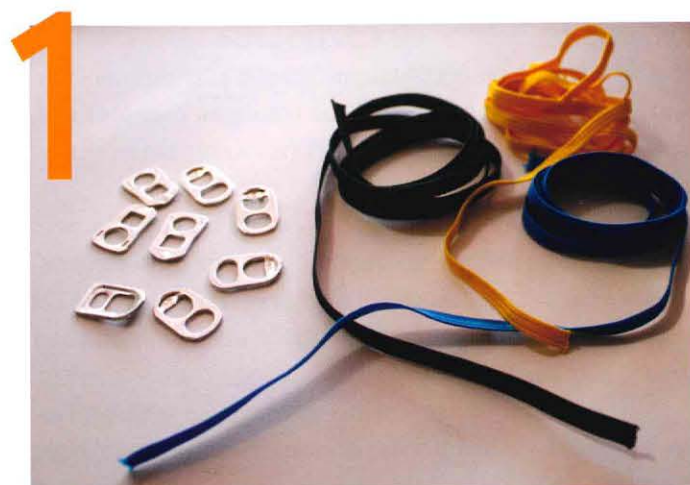
Així doncs, com es pot comprovar, el bruxisme no només afecta les dents, sinó que moltes altres zones del cos es veuen perjudicades, per això és important abordar el bruxisme tant amb tractament odontològic com fisioterapèutic, per així evitar lesions més greus en el futur.

MÓN MENUT

Uns braçalets originals

ISABEL ANTÚNEZ

Sempre hi ha persones que se les pensen totes. De ben segur que aquesta persona de tant en tant obria una llauna de refresc i es quedava amb l'anella a la mà. Un dia es va fer la següent pregunta: Com puc reutilitzar les anelles de les llaunes de refresc? IDEA!!! Les enfilaré. Així provant provant va començar a enfil·lar-les i es va fer un braçalet. Si busqueu per internet trobareu que es poden fer més coses...fins i tot bosses de mà.

Materials que necessitem:
anelles de llauna de refresc
gomes
cintes o trossos de roba de colors

1 Cal pensar primer de quina manera es poden anar ajuntant, fent com un teixit que uneixi una anella amb l'altra sense que es moguin.
2 Jo ho he provat de diverses maneres però de ben segur que n'hi ha moltes més.

3 He utilitzat goma de colors ja que una vegada està finalitzat el braçalet es cus i no cal fer i desfer llaços per posar-te'l.

Espero que aquest estiu els pugueu lluir de tots colors !!!

BUTACA

PER QUI REPIQUEN LES CAMPANES?

SUE CAAMAÑO

El so de la campana s'ha mantingut al llarg dels segles, i ha estat la més alta i sonora representació de la vida comunitària del poble. Temps enrere les campanes no només eren un instrument de vida religiosa, sinó que regulaven la vida, els ritmes quotidians, de tota la comunitat. La gent s'aixecava amb el toc de maitines, feia una pausa al migdia amb el toc d'Àngelus (hi ha un excel·lent testimoni d'aquest moment en el quadre titulat: Àngelus, de Millet), i el toc d'oració anunciava el moment de retirar-se als capvespres, ... les campanes, també servien per avisar dels esdeveniments que succeïen al poble, com la mort d'algú, la pèrdua del ramat, l'amenaça de foc, les festivitats, ...

"Temps era temps, quan encara les bruixes campaven dalt del campanar, ..."

Les restes de campanes més antigues que s'han trobat són de l'any 1200 a.C., és a dir anteriors a les esglésies. Inicialment s'utilitzaven per espantar els mals esperits i la mala sort i per això es penjaven al coll dels animals que estaven en contacte amb l'home: als cavalls que s'utilitzaven per feinejar al camp, als gossos que acompanyaven a caçar, ... Així doncs, l'ús ancestral de les campanes fou ritual i màgic. L'església cristiana va adoptar la creença que el so del metall allunyava els esperits malignes, i en va incorporar el seu ús.

Temps era temps... la gent coneixia el significat dels diferents tocs de campana. El toc de morts, el toc de temps, també anomenat toc de tro, toc de núvol, o toc de tempesta.... Un altre toc dels més esperats era el toc de bateig, que durava més o menys, en funció de la propina que haguessin donat al campaner.

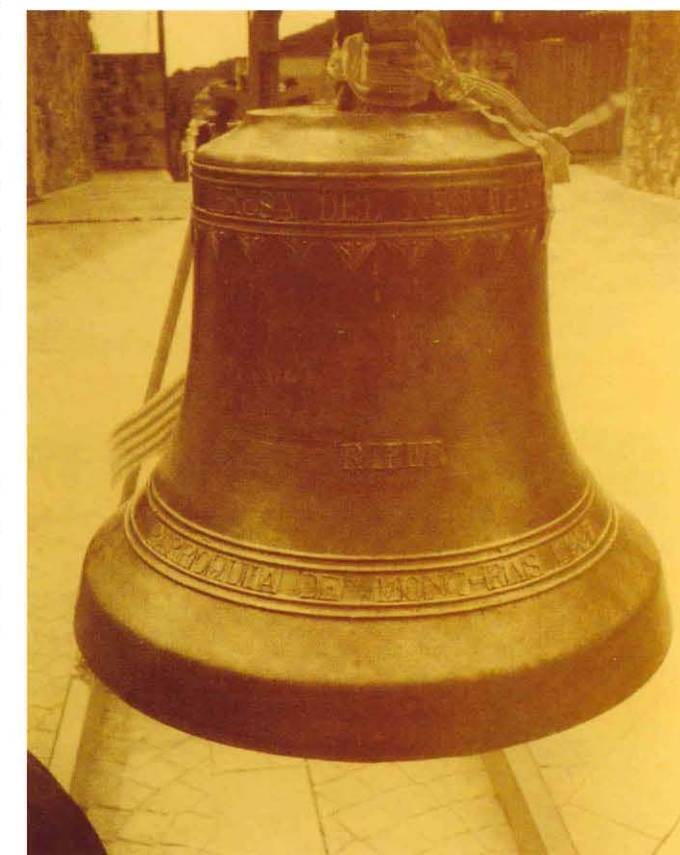
A Mont-ras es va recuperar el repicar de les campanes ara farà 11 anys. Des de llavors, toquen quarts i hores, malgrat l'anecdòtica mostra de desgrat d'alguns que altre veí.

"El meu país és tan petit
que des de dalt d'un campanar
sempre es pot veure el campanar veí..."

Hores d'ara, la funció dels campanars i les campanes potser no és tan diferent de la dels temps antics. Eren i són el signe d'identitat d'un poble, i tenien i encara tenen una funció de mobilització social. Un clar exemple el trobem en el títol de la cançó del referèndum d'autodeterminació Campanes de llibertat: "Amb vosaltres la pàtria va naixent alliberada, unes belles campanes ara em criden encara, ..."

Potser, hores d'ara, el diàleg entre el campanar de Mont-ras i els campanars veïns, cerca, amb la seva saviesa ancestral, l'acostament i la comprensió entre els pobles, l'entesa entre cultures i diferents creences religioses, mentre promou el coneixement i el respecte entre les persones.

Potser, hores d'ara, haurem de fer nostra la frase de Heminway: "no preguntis per qui repiquen les campanes: sempre repiquen per a tu".

L'església, testimoni de la història

Text: Montserrat Pujol
Dibuixos: Pau Bassolí

Edat mitjana

Els parroquians paguen censals al Priorat de Santa Anna per sufragar les croades de Jerusalem.

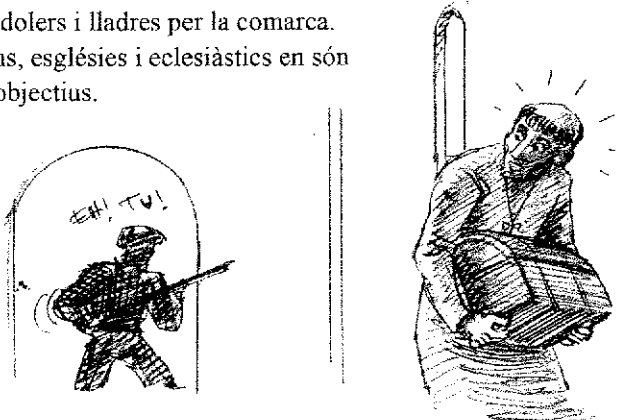
Segle XVI

Amb els pirates arriba la inseguretat per a béns i donzelles. Els parroquians esperen senyals de les torres veïnes per cridar el poble a l'empara de l'església.

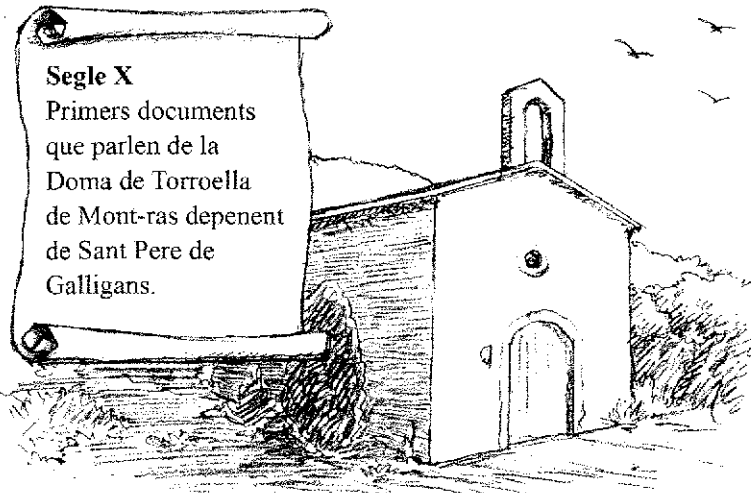

Segles XVI i XVII

Bandolers i lladres per la comarca. Veïns, esglésies i eclesiàstics en són els objectius.

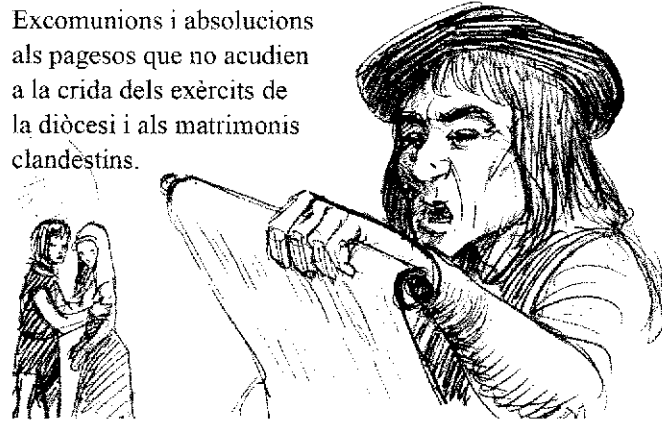

Segle X
Primers documents que parlen de la Doma de Torroella de Mont-ras depenent de Sant Pere de Galligans.

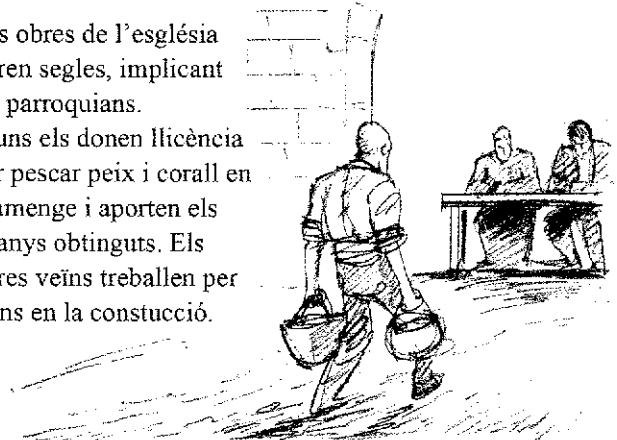
Segle XIV

Excomunions i absolucions als pagesos que no acudien a la crida dels exèrcits de la diòcesi i als matrimonis clandestins.

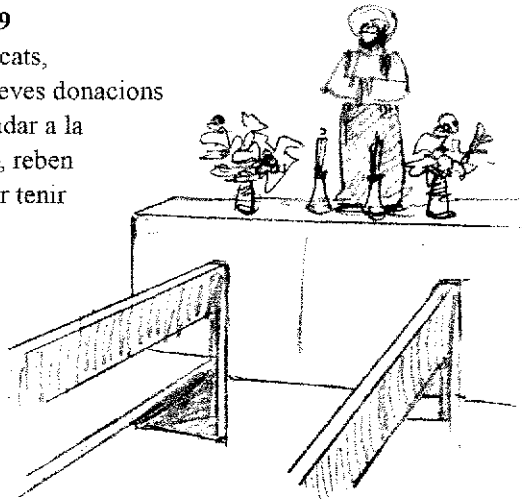
Les obres de l'església duren segles, implicant els parroquians.

A uns els donen llicència per pescar peix i corall en diumenge i aporten els guanys obtinguts. Els altres veïns treballen per torns en la construcció.

1623 a 1789

Veïns destacats, bé per les seves donacions o bé per ajudar a la construcció, reben llicència per tenir sepultura a l'interior.

Del 1670 al 1998

Hi ha hagut pocs canvis pel que fa les campanes: ja aleshores, sagristà i obrers de Mont-ras van litigar per certs tocs de campanes.

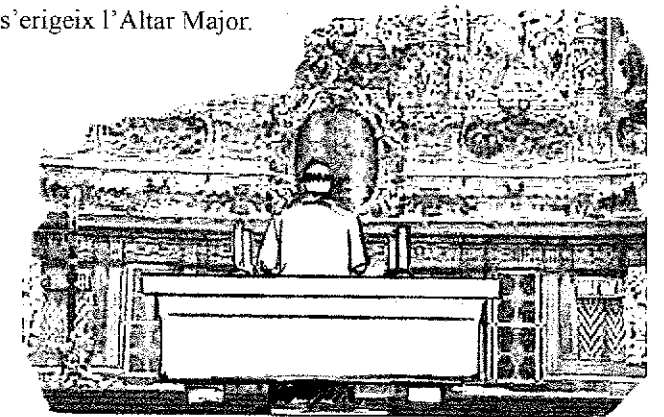

1808-1814

Quan arriba el francès les campanes avisen. Mentre els joves s'allisten i lluiten per la comarca, els homes grans s'armen i escorten la resta del poble, que s'ha refugiat dins l'església.

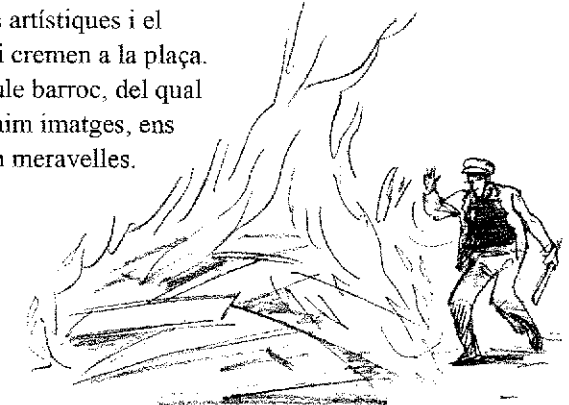

A la segona meitat del s. XVIII s'erigeix l'Altar Major.

1936

Les joies artístiques i el mobiliari cremen a la plaça. Del retaule barroc, del qual no en tenim imatges, ens en parlen meravelles.

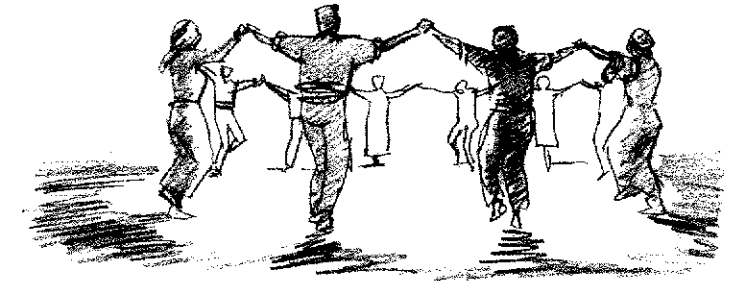

Dictadura

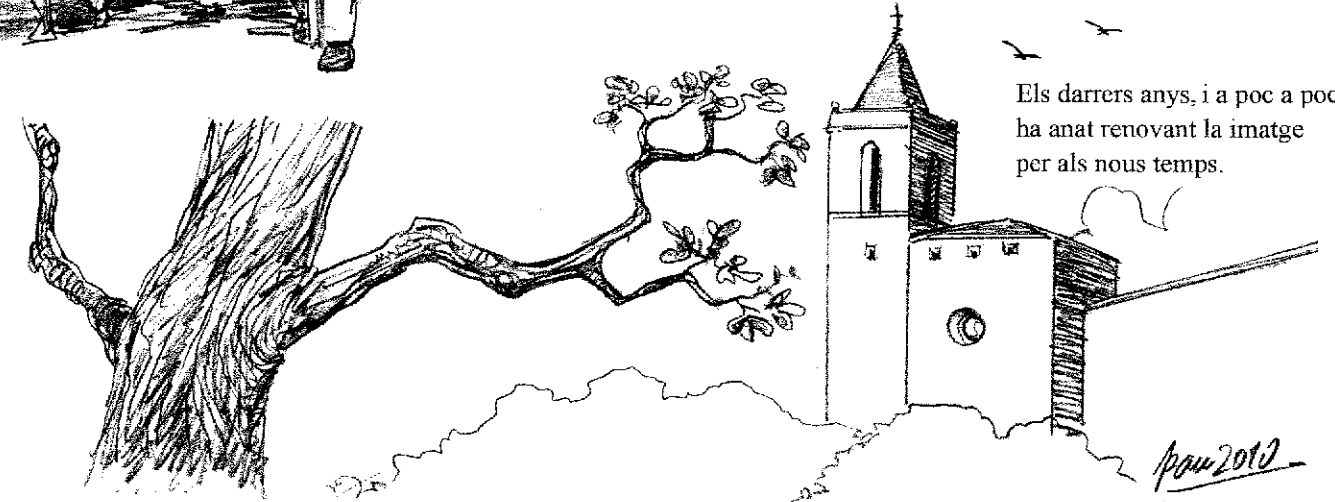
Els poders, les associacions i els feligresos surten en processó per Corpus.

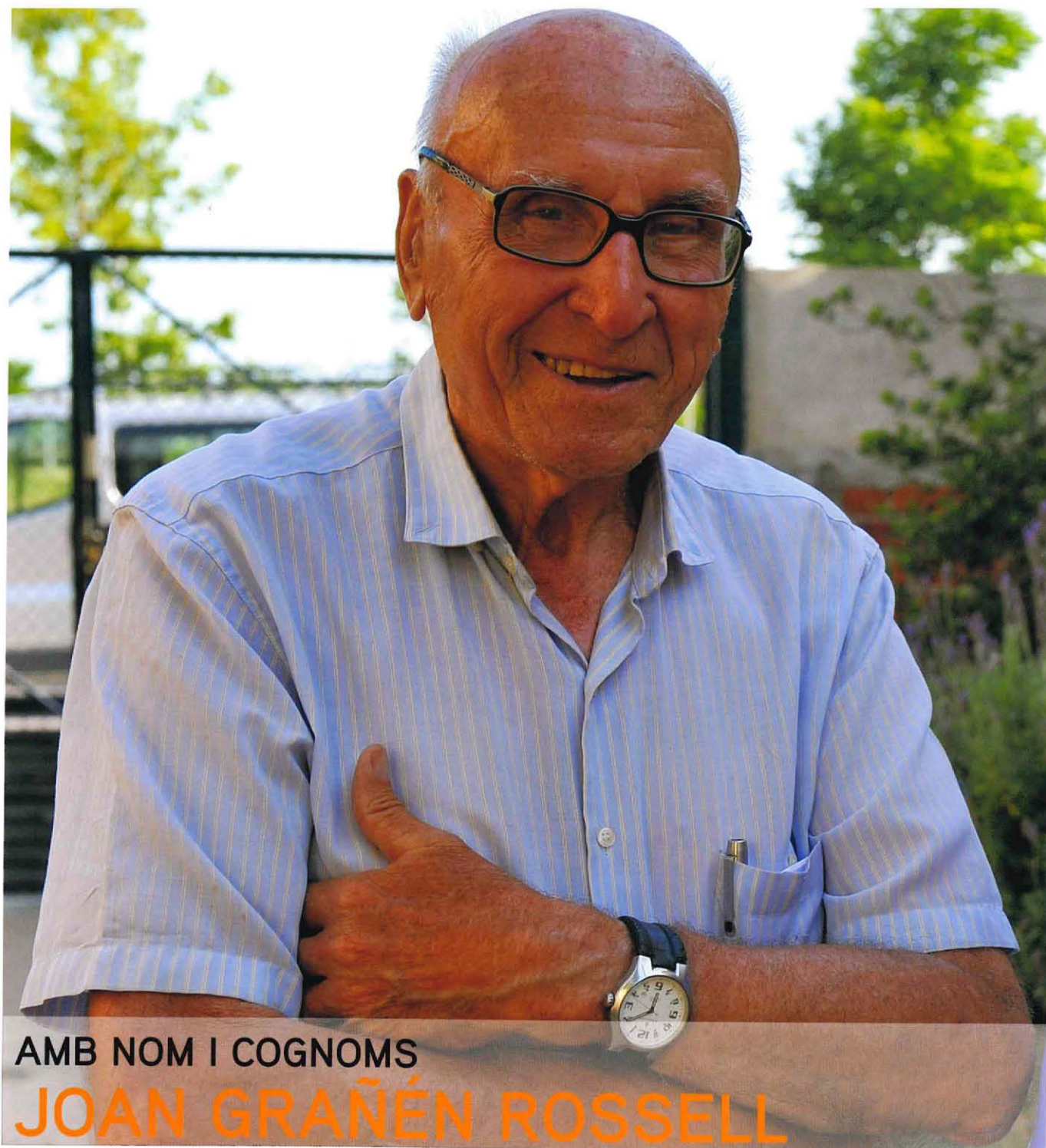

Sant Esteve és patró d'hivern. Per Sant Jaume és estiu i s'estila més festiu: ofici de festa major i sardanes a la plaça.

Els darrers anys, i a poc a poc, ha anat renovant la imatge per als nous temps.

AMB NOM I COGNOMS JOAN GRAÑÉN ROSSELL

Amb noranta anys a l'esquena manté encara l'inconfusible caminar dels excursionistes, avesats a les llargues travesses. Ritme constant i passes llargues, alternant la vista a terra, volent assegurar on trepitja, i la mirada al front per a confirmar el rumb.

No hi ha dubte que malgrat els paranys que la vida li ha posat, en Joan Grañén és un home que trepitja ferm i que no ha perdut mai el nord.

En Joan Grañén i Rossell, fill d'en Martí i la Sofia, va néixer a Vallfogona de Riucorb, a la Conca de Barberà, el 4 de novembre de 1919. De ben petit es traslladà amb els pares a l'Anoia, on va estudiar al col·legi dels germans Maristes de la Immaculada d'Igualada.

Diu que recorda poc l'adveniment de la República, atès

que només tenia onze anys, però que fou llavors quan es va introduir l'assignatura de català a l'escola de la qual encara en conserva la gramàtica, que va completar a l'Ateneu Igualadí i que no ha parat de polir amb la seva quotidiana lectura del diari Avui.

Traslladats al barri de Sant Gervasi a Barcelona, mentre

treballava al forn de pa "El cigne", continuà els estudis que hagué de deixar inacabats amb l'esclat de la guerra civil. Després d'uns mesos vivint sota el so de les sirenes, però de manera infantil i inconscient, el 10 de març de 1938 fou mobilitzat per anar al front amb la lleva del biberó.

Després d'una breu instrucció militar, el 18 d'abril a mitjanit és cridat per anar al front. El 10 de maig els joves de la lleva ja eren al front de l'Ebre on en Joan visqué la batalla en primera persona.

Després de la derrota, comença una llarga estada en camps de concentració. El primer fou el de San Juan de Mozarrifar a la província de Saragossa, on recorda que hi feia un fred que pelava. Passada una setmana els portaren amb tren a Santoña, poble pescador de la riba del Cantàbric, a la província de Santander.

Allà, passant gana, va estar tres mesos, fins que dies després d'acabada la guerra, que va finir el dia 1 d'abril del 1939, foren alliberats ell i el seu amic en Capella i prengueren primer el camí de Bilbao i l'endemà en tren cap a Barcelona on arribà el dia 30 d'abril, festivitat de santa Sofia, el nom de la seva mare.

A l'espera de ser cridat per fer la "mili" va començar a treballar a l'empresa d'un amic de la seva mare que es dedicava a la distribució del vi procedent dels sindicats agrícoles de Falset, Gandesa i Nulles i a la venda de fruita a l'engròs al Born.

Però abans d'anar a la mili i per culpa d'haver lluitat al bàndol republicà, fou considerat "desafecto al régimen", per la qual cosa fou portat de nou a un camp de concentració.

Aquesta vegada a Reus, on va coincidir i fer amistat amb l'Octavi Soldevila fill de l'escriptor Carles Soldevila, i germà de la Sra. Pratmarsó, que més endavant seria veïna seva a Mont-ras, quan amb el seu marit, el prestigiós arquitecte, compraren Can Salgas, finca a llevant de Cal Pistol.

Des del camp de concentració va mantenir un llarg i constant epistolari amb els seus pares i alguns amics, tot i que només els permetien escriure targetes postals, però ell ho feia amb una lletra petitíssima. Després de tres mesos fou traslladat a un altre camp anomenat "Depósito de prisioneros Miguel de Unamuno" a Madrid, per poc temps després tornar al nord, en aquest cas a Llanera (Astúries), al Batallón disciplinario de soldados trabajadores.

Allà va fer d'assistent d'un parell d'alferes i va viure a casa d'una família amb qui va travar molta amistat i va ser testimoni d'un devastador cicló a la costa cantàbrica que va provocar el memorable incendi de Santander el febrer de 1941.

Després de la mili, que acabà el 1945, va escriure unes memòries de tota aquesta llarga i difícil etapa de joventut, que mai no ha publicat, però que l'ha permès retenir les dates, els noms i els llocs de les seves vivències.

A la tornada va buscar feina i la va trobar com a cap de comptabilitat a l'empresa Casas, distribuïdora de productes agrícoles. Més endavant fou cap de comptabilitat a l'empresa d'olis i lubricants de R. Zaragoza i finalment administrador de finques fins que es va jubilar oficialment, perquè de llavors ençà no ha parat de fer coses sense sou.

Va contraure matrimoni amb la Maria Mercè Bosch i Colomer, els primers dies de primavera de l'any 1948. Del matrimoni en naixeren tres fills: L'Anna el 1949, en Xavier el 1951 i la Mercè el 1954.

Va combinar sempre la feina i la família, amb el volunta-

riat en tota mena d'associacions i organitzacions. Fou cap de la revista d'excursionisme anomenada primer "Senderos", i uns anys després "Excursionisme".

Fou president de la Unió Excursionista de Catalunya de Gràcia durant més de 8 anys, des d'on a banda de fomentar l'excursionisme impulsà, malgrat la por a la repressió franquista, la cultura i la llengua catalanes sota la tapadora d'una entitat esportiva.

Com que de petit ja despuntava a l'escola a l'hora de cantar, va fer estudis de cant, solfeig i música; i va formar part de la Coral Núria de la Unió Excursionista de Catalunya, de la qual també en va ser President.

Un cop casat i amb fills, la seva fe cristiana el va portar a formar, conjuntament amb altres matrimonis amics seus, els equips de matrimonis de la Mare de Déu, organització que encara ara, tot i que amb algunes irreparables baixes, es segueix reunint i intercanviant sinèrgies.

En Joan de Cal Pistol

La seva vinculació amb Mont-ras comença com festejador l'any 1947, poc després de conèixer a la Maria Mercè que vivia i treballava a Barcelona. En aquesta primera visita a Mont-ras, va conèixer els qui després serien els seus sogres, que s'havien establert definitivament a Mont-ras tot just acabada la guerra civil.

Un cop casats venien amb els fills a passar-hi alguns caps de setmana, les vacances de setmana santa i tot l'estiu coincidint amb les llargues vacances escolars dels nens. Ell,

però, per raons de feina, a l'estiu només venia algun cap de setmana i uns quants dies de vacances el mes d'agost.

Després de jubilar-se l'any 1985, en Joan i la Maria Mercè van començar a passar-hi llargues temporades, fins que a les darreries dels vuitanta s'hi van establir definitivament.

Per a un home avesat a una activitat frenètica, Mont-ras s'hauria quedat petit a no ser que fos capaç de trobar, també aquí, un munt de feines i activitats.

El primer repte fou l'hort. Tenia alguns coneixements tècnics d'agricultura que havia compartit amb el seu sogre, en Miquel, amb qui plegats havien plantat una bona colla de fruiters. Al principi l'hort el desbordava, però a mesura que han anat passant els anys li ha pres ben bé la mida. Actualment té cura també de l'olivar, amb oliveres centenàries, que enguany, com totes les del rodal han quedat molt malmeses pels efectes de la nevada del mes de març.

És a Mont-ras on ha gaudit d'allò més amb la casa, l'hort i la família, però també és aquí on ha viscut els moments més difícils, amb la pèrdua primer de la seva filla gran, l'Anna, la tardor del 1998 i de la seva dona la Maria Mercè l'hivern de l'any 2005.

A banda de l'hort i la lectura, que practica a casa, el seu afany de ser útil als altres i prestar servei a la societat l'ha empès en aquests anys de viure a Mont-ras a participar activament en la vida social i cultural del poble.

Fa part de la coral de la parròquia de Mont-ras, on també col·labora amb els cants i les lectures de la missa i també ocupant-se de la comptabilitat i d'ençà de l'any 2007, va ac-

ceptar participar i dirigir, el projecte d'una revista local que la gent de "Mont-ras al cor" li va proposar.

Han passat gairebé tres anys i en Joan hi ha abocat, com amb tot el que fa, hores d'esforç i tones d'entusiasme per fer de la revista La Torre Ferrera, una eina de comunicació i cultura, com poques se'n poden trobar en pobles petits com el nostre.

Exigent i meticulós en Joan fa rutllar tot l'equip amb mà de ferro i excelsa delicadesa, que fins i tot arriba a ensucrar a bosses de carquinyolis, que elabora amb la destresa d'un pastisser.

Les seves habilitats culinàries van més enllà. Diuen, els que han tastat el seu cuinar, que té la mida presa als arrossos i que de la seva llossa en surten grans plats, que fills i néts es cruseixen amb fal·lera a cada ocasió.

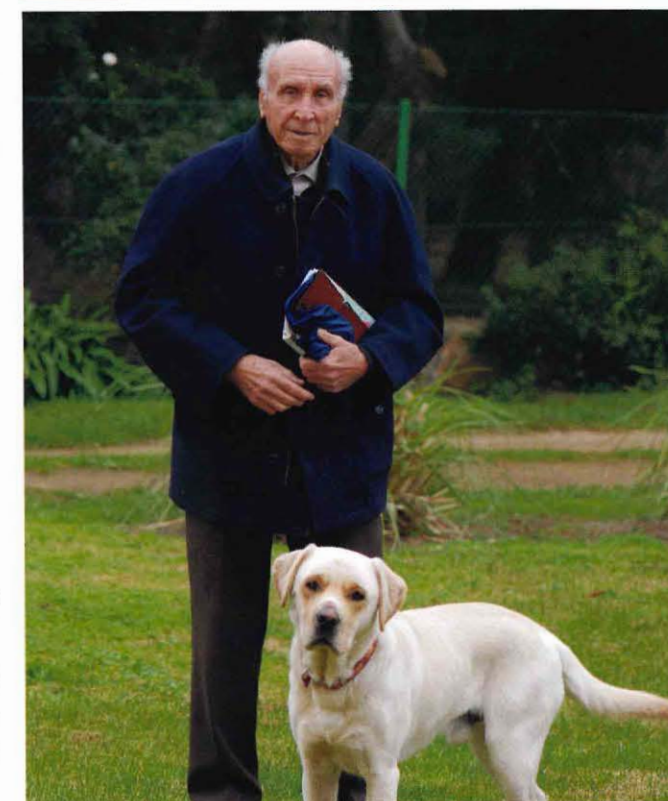
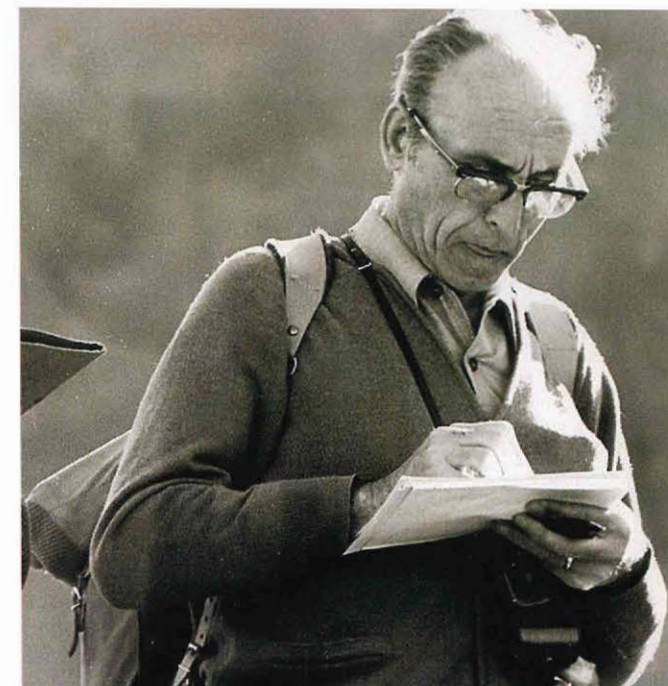
Per a altra gent, menys participativa en la vida social del poble, en Joan és aquell senyor alt, prim i elegant que camina tot llegint el diari Avui. Durant anys l'ha anat a comprar a la llibreria "l'Esquix" de Palafrugell, però ara que el seu nét Pol, ha obert llibreria a Mont-ras el camí s'ha escurçat. El canvi, però, no li estalvia pujar cada dia al matí la pujada d'en Ruet, com recordant les excursions als cims de la seva joventut, amb una salutació a punt per a tothom que troba.

En Joan és en definitiva, un exemple de ciutadà esforçat i compromès amb la seva gent, el seu poble, el seu país i la seva cultura. Per això tots els que tenim la sort de compartir-hi veïnatge, coneixement i il·lusió volem donar-li les gràcies.

Per molts anys, Joan!

Nota. Aquest capítol de la revista ha estat elaborat a esquenes del seu director Joan Grañén.

La resta de l'equip redactor de "La Torre Ferrera" hem considerat que la seva trajectòria el feia mereixedor d'aparèixer en la secció "Amb noms i cognoms" i ho hem volgut fer també en mostra d'agraïment i com a petit homenatge a la seva tasca.

LAMPISTERIA

JORDI MAYOLAS

C/Torres Jonama, 7
Telèfon 972 30 38 81

17253 Mont-ras
(GIRONA)

**INTEGRAL DE POLIURETÀ
COSTA BRAVA
INJECCIÓ I PROJECCIÓ**

Polígon Industrial - c/ Mestral, nau 2 - 17253 MONT-RAS
Tels. 972 611 752 - 660 543 555 - Fax 972 611 752

www.fcocarrasco.com
info@fcocarrasco.com

Fco. Carrasco
PINTURA i
DECORACIÓ

Polígon Industrial - c/ Mestral (nau 2) - 17253 MONT-RAS
Tels. 972 611 752 - 660 543 555 - Fax 972 611 752

www.fcocarrasco.com
info@fcocarrasco.com

TECNO METALL
P. BRIERA S.L.
TREBALL DE XAPA AMB CNC
INOXIDABLES, FERRO, COURE, ALUMINI, ...

Av. de Palamós, 22 A
17253 Mont-ras (Girona)

Tel. 972 30 05 50
Fax 972 30 05 54

SA BUCADILLERIA

c/ Torres Jonama, 53
Tel. 972 308 523
17253 Mont-ras

Esmorzar
Pa
Entrepan
Queviures

**SERRALLERIA
ALSINA**

C/ Torres Jonama, 60
Tel. + Fax: 972 30 29 96

17253 MONT-RAS

**ELECTRICITAT - FONTANERIA
CALEFACCIÓ - AIRE CONDICIONAT
ENERGIA SOLAR**

toni peniza

TEL. 619 071 370
C/ RAMON MUNTANER, 22 - RESIDENCIAL BEGUR
tonipeniza@telefonica.net

TECOMAC

Venda, reparació i lloguer
de maquinària.
Jardineria, forestal i de l'horta

Marc Ribot i Roqué

Tel. 972 30 78 03
Mòbil 629 75 75 80

C/ Sant Pere, 57
17200 Palafrugell

HONDA **Husqvarna**
ECHO **pasqualli**

ESPORT

BITLLES CATALANES

JOAN GRAÑÉN

Fotografia Joan Perea

Joan Perea, campió de Catalunya

Entre les moltes coses de les quals els mont-rasencs podem presumir, hi ha les Bitlles Catalanes. D'aquest esport, Mont-ras n'és un referent a Catalunya, puix que el nostre veí, en Joan Perea, se n'ha proclamat campió de Catalunya i l'equip local Alls Secs Piquen, subcampió.

En Joan Perea, forma part dels Alls Secs Piquen des de 2006, amb els que ha assolit 4 campionats de Girona, el subcampionat de Catalunya i ser campions i subcampions de la Copa de la Generalitat.

La història d'aquesta formació arrenca l'11 de setembre de 2004, però les bitlles catalanes a Mont-ras neixen oficialment l'11 de setembre de 2001, en un Torneig de Bitlles Catalanes a la Pedrera, on diversos equips d'aquest esport hi van fer una exhibició. Abans que dels Alls Secs Piquen, en Joan va formar part dels Sputniks, amb els que va participar en la primera Lliga de Girona de Bitlles Catalanes. Aleshores hi van prendre part 7 equips. Actualment n'hi ha 26. Amb els Sputniks, va obtenir el títol de Campió individual de Catalunya, després de participar en el Campionat de Catalunya per equips. Enguany Alls Secs Piquen han aconseguit la quarta posició en aquesta competició.

Les Bitlles Catalanes són un esport per a tota la família (avis, pares, fills, néts...) on tan sols cal tenir bona punte-

ria, concentració i molta sort.

Les regles del joc són senzilles, l'objectiu és sumar els màxims punts possibles i, per fer-ho, només cal tombar CINC de les SIS bitlles que hi ha dretes, en 3 intents amb els tres bitllets de què disposa cada jugador; així podrà sumar 10 punts. Si no s'aconsegueix, es suma un punt per bitlla tombada, per això, si es tomben les SIS bitlles només es sumen 6 punts. Cada partida és de 9 tirades, per tant, la màxima puntuació per partida són 90 punts.

La distància de llançament varia segons el sexe i l'edat. Els cadets juvenils i sèniors llancen des d'11,50 metres; Les cadets infantils, juvenils i sèniors des dels 9,50 metres. Nens i nenes alevins des de 8 metres i els benjamins des de 6,50 metres.

Cada equip està format per 5 jugadors.

Però a més a més de les bitlles, en Joan Perea també practica la bicicleta de muntanya. Amb un parell de companys, han viatjat per nombrosos camins d'ací i d'arreu, com per exemple, completar diverses rutes del Camí de Sant Jaume, camins peninsulars, i han fet muntanya i alta muntanya com la travessa dels Pirineus des d'Hendaia fins a Portbou, els Alps pedalant per unes pistes a més de 3000 metres d'altitud, els Picos d'Europa, l'Atlas..., sempre amb esperit aventurer, sense fer reserves d'hostalatge, tan sols amb el sac de dormir per fer biviac on els sembla més oportú.

FEM L'EQUIPATGE

CUBA

MAR MEDIR

Fotografies Mar Medir i Xavi Palomeras

L'arribada a l'aeroport de l'Havana es fa estranya, perduts enmig del no-res, la dona de la duana el primer que ens diu és si podem regalar-li les revistes que portem per entretenir-nos a l'avió. El mosso que ens espera al costat de l'autobús que ens portarà a la ciutat, i que és ple de turistes despistats, ens demana una propina per carregar-nos les maletes. Cal dir que l'home ha fet un gran esforç, des del costat de la porta del vehicle fins al portamaletes hi ha uns 25 metres... Al final ho negociem amb uns llapis de colors per als seus fills, ja que no portem moneda cubana.

Dins l'autobús que ens porta al centre, una guia amb molta energia ens explica quatre coses sobre la ciutat. Jo no puc aguantar el cap dret més de cinc minuts seguits, és el pitjor jet-lag que he tingut mai i no aconsegueixo mantenir-me desperta. Els meus companys m'obliguen a anar a sopar en un *paladar* que ja portàvem recomanat de Catalunya. La veritat és que el menjar no està malament però la mitja penombra de les espelmes i l'espera en un balancí fan que sigui una de les experiències més dures de la meua vida. La lluita contra una son incessant em fa pensar que en qualsevol moment cauré sobre el meu plat adormida en un coma profund.

Finalment aconsegueixo arrossegar-me fins a l'habita-

ció de l'hotel i l'endemà ja sóc una persona nova. La nostra idea és passar tres dies a l'Havana i després aconseguir un cotxe que ens porti a fer una ruta per l'illa. Abans de sortir de Catalunya hem parlat amb la Maria, professora de piano a Celrà que és cubana exiliada i a qui encara li queda família a l'illa que ens pot ajudar a trobar un cotxe amb conductor. Per contactar amb la família de la Maria busquem targetes de telèfons però quan arribem a la casa de comunicaciones un amable funcionari cubà ens comunica que:

- No están llegando tarjetas a la isla
- ¿Y como funcionan los teléfonos entonces?
- Con tarjetas
- ¿Y como llamamos si no tenemos tarjetas?
- Ay niña, esto es Cuba, no España....

Així que desistim de les targetes de telèfons i travessem la ciutat a peu per anar a trobar la família de la Maria. La tia amb qui havíem de parlar no hi és però un *primo* molt amable ens tira per la finestra la clau lligada amb un cordill, per poder obrir la porta i entrar dins de casa. Ja ens tenen un conductor contactat que té un cotxe en molt bones condicions i que ens podria portar amunt i avall, si ens posem d'acord en el preu.

Amb les quatre coses més importants lligades comencem el turisme per la ciutat: El malecón, la plaza de armas, la Habana vieja, la catedral,... I la nit del 25 de juliol! El dia 26 es el *Día Nacional* i la nit anterior es fa una gran festa popular en una plaça al costat del Malecón, la *Tribuna Antiimperialista*, que nosaltres no podem deixar d'anomenar *Tribuna Imperialista*. Sort que cap cubà s'adona del nostre lapsus lingüe! Allà veiem l'*Orquesta Ban Ban* rodejats de cubans animadíssims que no paren de ballar, i podem afirmar que l'Havana és majoritàriament negra.

Després d'això comencem la ruta per l'illa acompanyats del Dr. Luís, un metge jubilat de 72 anys, i a partir d'ara el nostre conductor, que, prèviament, ens ha explicat les meravelles del seu cotxe, un model rus dels anys 60 amb *pizarra electrónica*! Al llarg del viatge veurem que el cotxe en sí no està malament comparat amb els pocs vehicles que corren per l'illa. Però tot i així cada cop que hem de fer una tirada llarga hem de parar dos o tres cops per revisar el motor, el ventilador, els frens o la peça de torn que s'hagi desmuntat. Ens ho prenem amb paciència, com tot en aquesta illa. No val la pena tenir pressa per arribar enlloc i sempre s'han de preveure els imprevistos.

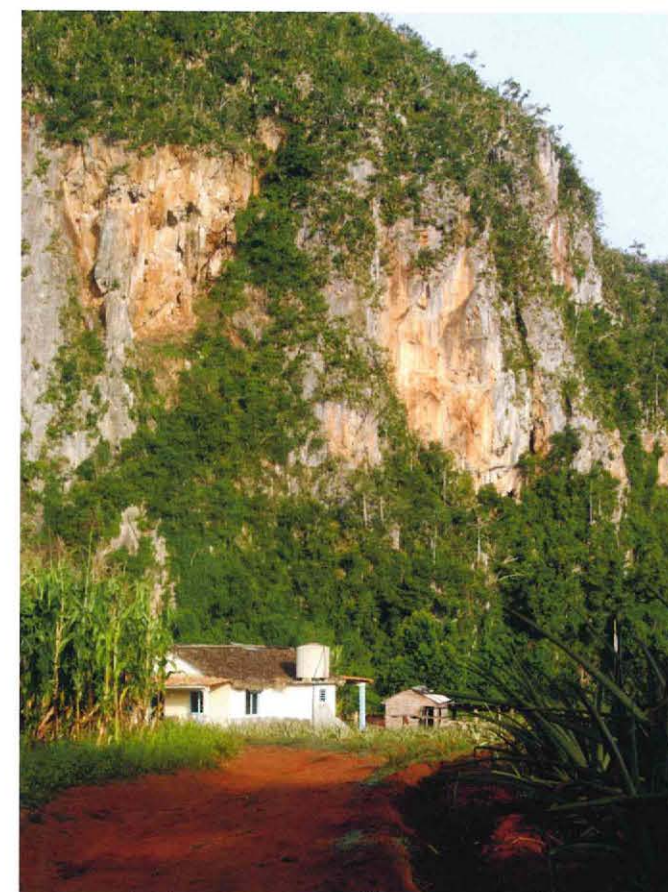
En una de les primeres aturades del cotxe enmig de l'autopista hem d'avisar un mecànic i descobrim que aquest no arregla el cotxe, ni tan sols pot endevinar com funciona. Els mecànics cubans el que fan és proporcionar les peces que el propietari del cotxe creu que necessita.

Després de l'Havana la següent parada del nostre viatge és Viñales. Terra de conreu, extremadament verda i molt fèrtil, la gent viu majoritàriament del cultiu de tabac. És

un poble molt petit, amb un turisme relatiu. Aquí veiem els cubans de veritat, acollidors i francs.

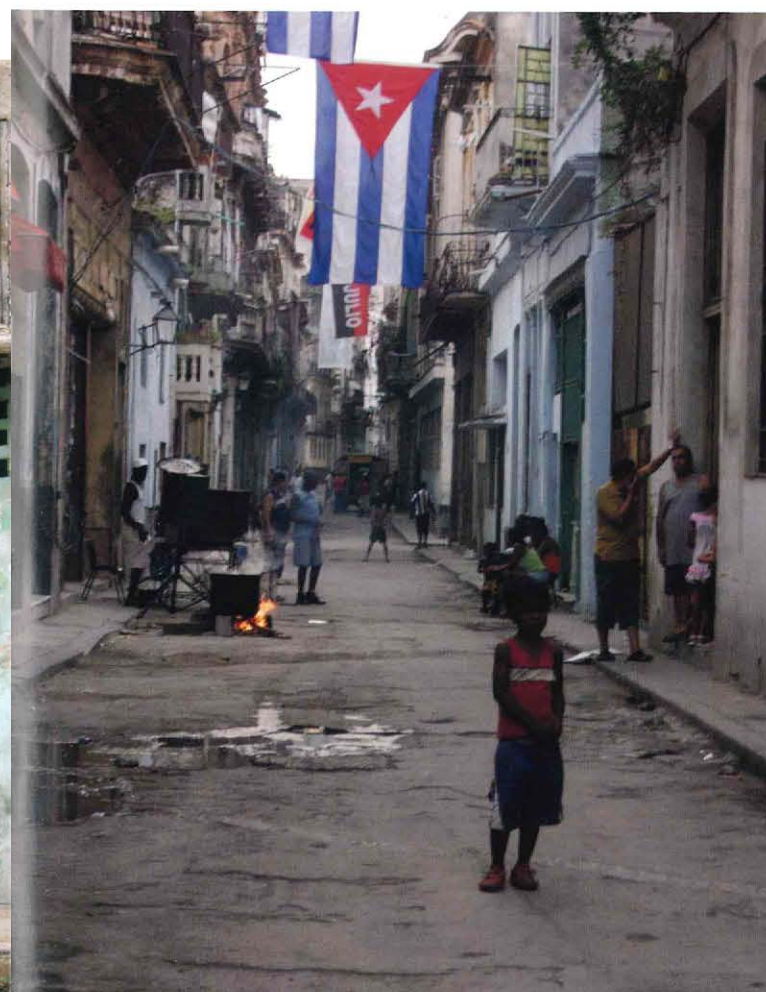
Els dos huracans de l'any 2008 han deixat dures conseqüències de les quals hi ha gent que encara no s'ha pogut refer. Refugiats d'una pluja tropical una família de tres dones (àvia, filla i néta de 9 anys) ens fa passar al menjador de casa seva. El menjador és l'única part habitable de la casa que han de compartir amb la gata i les dues gallines. Però ens ofereixen cafè (bàsic en l'alimentació cubana!) i la néta ens ensenya com balla el *reggaeton*. No cal dir que aquesta criatura ja és capaç de moure més músculs del cos que qualsevol de nosaltres...

Les destrosses dels huracans, en canvi, no es noten en el paisatge, la natura ha seguit el seu curs i en un any no queda cap rastre d'arbres caiguts ni plantes destrossades. Tot s'ha regenerat i la bellesa vegetal impressiona.

Des de Viñales visitem el primer *cayo*, els cayos són illes que es troben a poca distància de Cuba a les quals normalment es pot accedir a través de terraplens artificials. Al *Cayo Jutías* quedem impressionats, això és el paradís, platges desertes i llarguíssimes de sorra blanca i aigua transparent.

Viñales és tan acollidor que vénen ganes de quedar-t'hi una temporada però els dies són justos. Deixem enrere l'est de l'illa i comencem una ruta per carretera que ens portarà fins a Matanzas on passem la nit. Tornem a ser en una ciu-

tat poc turística i ens ho passem pipa de bon matí anant al mercat dels cubans (no dels turistes) i comprem esmorzar i dinar al mòdic preu de 45 pesos cubanos (menys de 1,40€).

De Matanzas anem a treure el cap a Varadero, el resort turístic més important de Cuba. Hi anem amb certes reticències però un cop som allà descobrim una cosa: els especuladors no són tontos. Les platges, l'aigua, tot és realment paradisiac. Els tontos érem nosaltres de no voler-hi treure el cap!

Després de fer un capbussó a l'aigua calenta del cayo ens n'anem cap a Remedios. Un dels pobles de l'illa que més recomano. Menys pobre que molts dels altres llocs on hem estat, les dues *casas de huéspedes* on ens hem de dividir (el govern controla el nombre de turistes que cada casa pot hostatjar) ens reben amb els braços oberts. Anem a conèixer també uns parents llunyans de la Maria, la professora de piano. Ens passem dos dies d'una casa a l'altra, bevent cafès i *jugos de mango*, asseguts en els balancins que trobes en qualsevol porxo o pati cubà, i a la nit bevent *mojitos* acompanyats dels nostres dispesers. De dia som l'atracció del poble. Normalment la gent se'n va a fer immersió a les platges veïnes, nosaltres passegem. En Xavi aprofita per afaitar-se a la barberia del poble, paga 1 CUC perquè un senyor amb bigoti de morsa li afaiti la barba. Per nosaltres no arriba a 1€, pel barber és una fortuna.

Remedios no té massa atraccions, així que aprofitem per visitar el *Cayo Santa María*, una de les illes més recomanades i menys turístiques, diuen. I sí, diuen, perquè tornem a descobrir que els promotors turístics no són tontos. Ja hi ha un hotel de 5 estrelles de 25 plantes davant d'una de les millors platges, que et fa pagar 65CUC per accedir-hi amb barra lliure de menjar i beure. Intentem subornar el recepcionista sense èxit i hem de girar cua. Tot i així una mica més enllà trobem una platja de cubans autòctons i l'espectacle de para-sols, ampolles de rom begudes dins l'aigua i gent saltant i cridant, val molt més que el preu que ens feien pagar per sentir-nos turistes privilegiats.

Deixem Remedios amb una llagrimeta als ulls i moltes abraçades. Continuem el viatge pel centre de l'illa: Santa Clara és un poble amb molt poca gràcia però on tots els turistes s'aturen a veure la tomba del Che. No té cap més interès que aquest. Sancti Spiritus, on només passem unes hores, és una població on, si la guia no ens hagués dit que no valia la pena, probablement hi haguéssim passat el dia sencer. El *valle de San Luis* també conegut com el *valle de los Ingenios* o de *los Molinos de Azúcar*. Declarat patrimoni de la Humanitat, durant molts anys va ser un dels motors econòmics de l'illa fins a la caiguda del preu del sucre. Val la pena aturar-se al mirador que hi ha a la carretera entre Sancti Spiritus i Trinidad per admirar la immensa i verda vall de canyes de sucre.

I finalment Trinidad, parada obligatòria, que l'any 88 va ser, també, declarada Patrimoni de la Humanitat per la Unesco.

Ens estem a casa de l'Alfredo i la Margarita, un matrimoni de senyors grans que, al ser estiu, tenen la casa ocupada per la germana, les filles i els néts. Això quan no apareixen per allà a parar la fresca els amics dels néts, les veïnes i qui faci falta.

Al pati tenen una tortuga, amb un forat a la closca per

poder lligar-hi un cordill i així no perdre-la. És una de les joguines preferides de les criatures (i nostra també, no cal que dissimulem) que als vespres posen en remull en un safareig que li queda un pèl massa just al pobre animal.

Trinidad és una ciutat preciosa, no hi ha dubte, però després d'uns dies allunyats dels turistes sobta tornar-se a trobar amb grups de gent amb càmeres immenses penjades al coll fent fotos al mateix tema que tu.

Als vespres a Trinidad l'atracció habitual és la Casa de la Música, en realitat unes escales a l'aire lliure on un conjunt toca salsa i els cubans treuen a ballar a tothom qui en tingui ganes. Autobusos de viatges organitzats paren al peu de les escales, deixen anar la seva manada unes hores per tornar-los a recollir un cop acabat l'espectacle. Nosaltres amb una nit en tenim prou, la segona ens retirem a dues cantonades més avall, a les ruïnes del "Teatro Sagarte" on un quartet de son ens ho fa passar pipa mentre ells disfruten tocant. Això sí que és vida! Una altra opció per fugir de la massa turística es la Casa de la Troba, un local ple a vessar de gent suant i ballant salsa en un espai mínim.

Als voltants de Trinidad hi ha algunes platges precioses, seguint la carretera fins a Playa Ancón, la més bonica i més típica, ens anem parant a diverses caletes per admirar el paisatge. Allà descobrim què són les *aguamalas*, les meduses, i podem veure corall negre a un pam del nostre nas.

Després de Trinidad iniciem l'última part del viatge que ja comença a tenir gust de final. Visitem Cienfuegos, capital de província i la cinquena ciutat del país. En algun moment focus també de riquesa degut al seu important port. La ciutat va néixer sota l'impuls dels francesos i el segle XIX va rebre una onada d'immigració provinent de Nova Orleans. Rastres d'aquestes influències han quedat marcades en l'arquitectura de les cases, ara degradades amb el pas del temps i la manca de diners, però que en algun moment havien sigut vil·les esplendoroses amb gent rica passejant pels carrers i jugant als casinos. Aquests sí, ara totalment buits de sentit, quasi una burla.

Ja de retorn cap a l'Havana, passem l'últim dia a *Playa Girón*, un poble buit a hores d'ara i dels més pobres que hem vist, però que en algun moment havia tingut el seu esplendor turística. Hi ha urbanitzacions de xalets vora el mar buits i desolats i el que sembla un càmping abandonat. En aquesta platja és on va tenir lloc la famosa *Crisis de la bahía de Cochinos*.

Nosaltres passem el dia a *Caleta Buena*, una piscina natural vora el mar i un lloc fantàstic per a qui li agradi bussejar.

I ara sí, s'acaba el nostre viatge. Passem l'últim dia i mig a l'Havana, recorrent carrers i places que ja ens són familiars, retrobant els personatges dels primers dies que parlen als turistes esperant treure'n un CUC o dos. I ens adonem que ja estem totalment familiaritzats amb el clima de l'illa quan, a la taula d'esmorzar, al nostre costat, un grup de turistes suen la cansalada amb la humitat i la calor. Nosaltres ja ni ens n'adonem!

L'Havana té molt encant però no deixa de ser la capital de l'illa, bruta, pobre i plena de bergants inofensius que persegueixen els turistes.

Eusebio Leal va aconseguir que el barri de *la Habana vieja* fos declarat patrimoni universal de la Unesco i està restaurant els vells i nobles edificis que el conformen. Aquests edificis s'estan transformant en hotels, botigues i restaurants de luxe. Els beneficis que se n'obtenen es reinverteixen en la restauració d'altres emplaçaments per tal de conservar el màxim possible de la ciutat.

L'objectiu és molt lloable, però el què vam veure nosaltres van ser una sèrie d'hotels i restaurants de cinc estrelles, un cartell d'una botiga de Benneton a punt d'obrir i la societat capitalista que comença a envair un dels racons més preciosos de l'illa. Els preus d'aquestes coses són cars fins i tot per nosaltres, mentre, al carrer paral·lel, la gent ha de lluitar cada dia per trobar la manera de sobreviure.

No sé si és aquest el futur que m'agrada preveure per a aquesta illa encantada i encantadora.

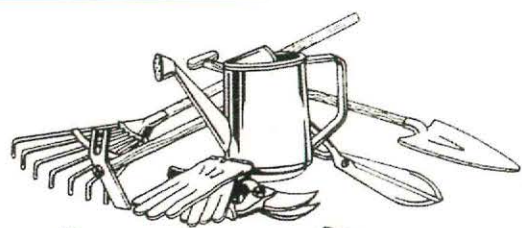
CERÀMIQUES

Ctra. Palamós a la Bisbal C-31 Km.330 17253 MONT-RAS
telf i fax 972302571 email ceramiqueslaciutadella@gmail.com

Avda. d'Espanya, s/n
Telèfon 972 61 10 41
17200 PALAFRUGELL
(Girona)

Josep Serra
TREBALLS DE JARDINERIA

C/ Del Suro, 12 - 17253 MONT-RAS (Girona)
Tel. 972 30 46 43 - (Mòbil) 637 11 73 84

Llavia i Serra 26 Tel. 972 61 12 60
Palafrugell
WWW.distronic.tv

DIGITAL+

PLANXISTERIA I PINTURA
LES GAVARRS

REPARACIÓ DE PLANXA I PINTURA
DE TOT TIPUS DE VEHICLES

Ctra. C31 Girona a Palamós
C/ Pontiró, 24 - 17253 Mont-ras

Tel. 972 61 14 02
Fax 972 30 19 75

Narcís Gaviña
PINTURES

Mòbil 609415101

C/ Pujada Cucala, 22 17253 MONT-RAS

AGRO-ALIMENT
CASADEMONT

Carrer de Torroella, núm. 16
17200 PALAFRUGELL (Girona)
Tel. 972 300 123 · Fax 972 612 221
info@agroalimentcasademont.com

ESCAPADES

VIATGE-PASSEIG EN GLOBUS

JOAN GRAÑEN

Fotografia Èric Ferrer

Si haguéssim pogut triar, segurament hauríem preferit una altra època per engrescar-nos a fer aquest viatge en globus, però havíem d'aprofitar l'estada de l'Èric entre nosaltres, ja que la resta de l'any viu i treballa a Moçambic. Potser tampoc se'ns hauria ocorregut mai, així de cop, enlairar-nos en un globus aerostàtic que, en principi, ja ens va semblar un xic agosarat, però havíem d'acomplir amb el regal que els amics de La Torre Ferrera van fer a l'avi en ocasió del seu 90è aniversari.

Concertada la data per al 7 de gener, més endavant semblava que el temps no ens acompanyaria: els pronòstics eren de vent i pluja. Malgrat aquesta circumstància, es mantenia la data. El dia 6, Reis, l'empresa ens comunica que, si abans de les vuit del vespre no ens han dit res, l'endemà a dos quarts de nou del matí hem de ser al camp de futbol d'Ultramort, destinació que, per la qüestió del nom, a algun jove de la colla li feia ben poca gràcia.

Ens llevem de bon matí i seguint els consells dels entesos de torn ens emboliquem literalment duplicant totes les peces de vestir: mitjons, samarretes, bruses, jerseis, a més d'anoracs gorres i bufandes.

Sortim de Mont-ras a les vuit i quan som a La Bisbal, pel mòbil ens comuniquen el canvi del lloc de sortida que serà Verges: Ara el jove supersticiós respira tranquil. Arribem junts, l'equip de vol i nosaltres.

Expedicionaris: La Mercè, l'Èric, en Pol, la Lara, i l'avi. Completarà l'expedició en Joan, com a pilot de la nau i el seu germà, Jaume, que ens seguirà per terra, motoritzat, amb la furgoneta i el remolc.

Salutacions i comença el desplegament del globus que arriba enfundat en una bossa de la qual en va sortint la llarga tela : 15 metres? Potser més... Ara un potent compressor comença a insuflar aire a la panxa de la pansida tela que, de mica en mica, es va inflant. Com que som de mena

col·laboradors, ens involucrem en la tasca dels preparatius, mantenint enlaire els tirants del globus que, una vegada ple, la flama potent d'un compressor va escalfant l'aire, mentre el -ja- globus comença a bellugar-se fins a dreçar-se del tot, i... comença el vol. L'Èric d'ençà que hem arribat va fent fotos i n'anirà fent tot el viatge.

Sembla que no ens movem però el globus, sense pausa, va enlairant-nos suaument.

En Joan dóna instruccions: "Repartiu el vostre pes per la cistella, vosaltres tres en aquest costat, vosaltres dos a l'altre. En cas de molt vent en aterrar, cal que us agafeu fort en aquestes nanses i doblegueu els genolls...". Ja som a tres-cents metres de terra. En Pol pregunta si veurem els Pirineus. "Avui, no: hi ha molts núvols". En Joan comunica als controladors aeris de l'aeroport la nostra sortida, (no fos cas que passés un avió i ens l'enduguéssim). Ara en Joan ens diu que està plovent, la lluentor de les carreteres així li ho indica. Nosaltres no ens mullem, l'àmplia superfície que ocupa el globus ens fa de paraigua. L'expert guia que és en Joan ens va indicant noms de lloc: Allunyats ja, La Tallada, Belcaire, més lluny Albons, el golf de Roses... però a nosaltres el vent ens porta en una altra direcció... Verges, el Ter, Ultramort, Sant Iscle, Parlavà, Torroella, Gualta, i una

munió de petits rectangles de tots colors, camps llaurats, camps sembrats, camps d'usurda, camps d'arbres fruiters, estanyols, masies, claps de bosc...

Mentrestant i en diverses ocasions en Joan anirà indicant a en Jaume, que porta la furgoneta, la direcció canviant vers on ens empeny el vent.

El globus va girant lentament sobre el seu eix. Ara mateix teníem el Ter al davant, ara el tenim al darrere. No sentim el fred, en feia molt més a terra, ni el vent: anem en la seva direcció i a la mateixa velocitat 10, 12, 14 km/h. Ara fem via amb tramuntana, ara amb mestral. És un goig, paisatges canviant a cada moment.

Set-cents metres... i ja no ens hem enlaira més... Amb un bon dia diu que podríem arribar fins als mil... Ullastret, Corçà, encara un xic lluny Castell d'Empordà, ara Castell d'Empordà gairebé damunt seu. En Pol, bon esportista, s'interessa per les seves pistes de tennis que tenim a la vista; "n'hi ha dues de ràpides". En Joan diu que són molt recents,

ell no les hi havia vist mai. Anem molt baixos, passem per sobre d'un bosc de Castell i dóna la impressió que fregarem la capçada d'un gran arbre... alarma infundada i entrem – és un dir – a La Bisbal. Els gossos amb els seus lladrucs, protesten per la presència del globus que envaeix els seus dominis aeris. L'Èric fotografia l'església i les Voltes !!!... i ens allunyem de La Bisbal. Ara anem a aterrar.

En Joan juga amb l'aire calent que li dóna el compressor, per trobar un lloc adient. Tot són camps sembrats... malament! No vol malmenar cap collita sense necessitat. En Joan, bon pilot, esquiva una línia elèctrica, mentre pel camí d'un angle del camp que tenim dessota, veiem aparèixer la furgoneta i el remolc que duu en Jaume. Ara en Joan veu un caminet suficient ample per a la cistella i suficient llarg per al globus una vegada desinflat. I justament al bell mig del caminet anem a aterrar plàcidament amb la cistella.

Està plovent, però el globus s'ha de desinflar i enfundar a la bossa. El més vell i la més joveneta de la colla són dispensats d'ajudar-los i van a aixoplugar-se a la furgoneta, mentre la resta dels expedicionaris recull i enfunda la tela mullada i bruta de fang que un altre dia hauran d'assecar. En Joan ens diu que fer aquesta feina resulta molt fàcil: un dia que faci tramuntana es treu el globus, s'infla i el vent té cura de fer tota la feina d'assecatge i de neteja.

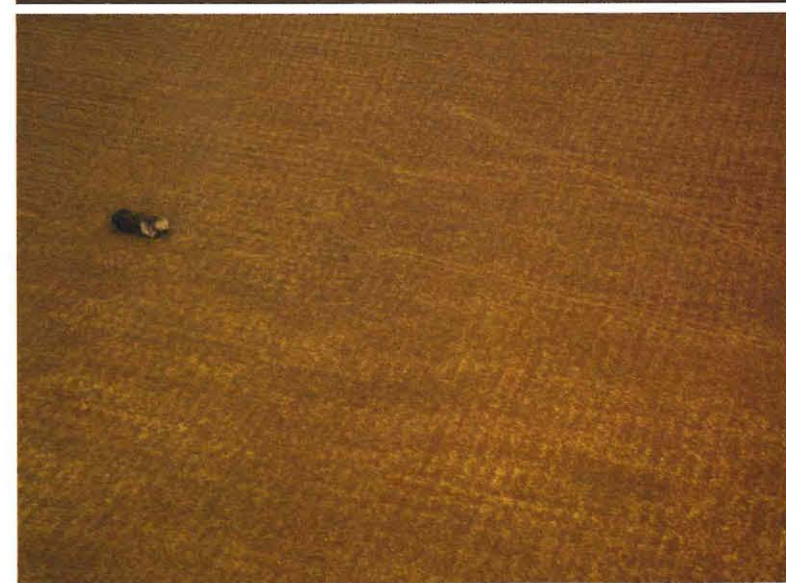
I amb la furgoneta emprenem el camí de tornada. Passem per Fonteta on deixem el remolc amb el globus.

Ara anem a Ullastret. Ja hi som i al restaurant Can Quel, ens delectem amb una magnífica exposició de les millors fotos de l'Empordà obtingudes durant deu anys amb vols en globus. Hi ha Fitor, però no hi és Mont-ras... Després ens serveixen un esmorzar-dinar que s'ha fet dir: Sí, senyor: Croquetes de pollastre, llesques de formatge, llom a la planxa, aletes de pollastre arrebossades i ben rosses, llonganissa, truita de patates i botifarra, cors de carxofes arrebossats, olives, pa amb tomata i... cava per brindar. Tot amantit amb una amena i animada conversa. Bon profit. No es pot pas demanar més.

Per record ens han obsequiat amb un mapa de l'Empordà on certifiquen unes dades del vol i un CD de 45 minuts amb les millors fotos obtingudes en vols amb el globus. En Joan diu que aquí sí que hi trobarem Mont-ras.

I tornada a Verges a buscar el cotxe.

Bell record i viatge plàcid. És com si ens haguéssim estat ben asseguts en una butaca i el paisatge real, ampli, complet i ben variat, amb detalls i detallets, hagués anat desfilant davant dels nostres ulls. Res de vertigen, només pau, molta pau.

RENTAT DE
vestits de festa
de núvia
de comunió
cortines i catifes
bugades particulars
NETEJA A DOMICILI
de sofàs i moquetes

ECOBUGADA
WET CLEANING

C/Pals, 1, Palafrugell - T. 972 30 24 96

Bugaderia
Mont-ras

MARIA CINTA CUGAT

Travessia de la Riera, 1 - MONT-RAS
Tel 972 30 36 26 - Mòbil 696 340 060

Mecpal
Mecàniques Palamós 95. S.L.

Construccions metàl·liques

- Mecanitzats CNC
- Reparació de maquinària
- Muntatges mecànics
- Caldereria-ferro-inoxidable
- Construcció d'accessoris nàutics
- Projectes

Telf. 34 972 315253 PALAMÓS
Web: www.mecpal.com

JARDINERIA ROSÉS AMETLLER, S.L.

Construcció i Manteniment de Jardins - Neteja de Boscos - Tractaments Fitosanitaris - Regs Automàtics - Tancaments metàl·lics i Fusta - Poda d'altura - Rocalles.

Email: jardineria@rosesametller.cat Web : www.rosesametller.cat

C/ Constància, 10 Tel. i fax 972 30 01 30
17200 PALAFRUGELL (Girona)
Mòbil 656 96 80 92

gasgironamanteniment

gasNatural

PALAFRUGELL
Del Vilar, 37.17200 Palafrugell
T. 972 31 84 68 • F. 972 31 37 19
palafrugell@gasgirona.com

LLENGUA L'ESTAT ESPANYOL, ALTRA VEGADA A LA CUA D'EUROPA

ELOI TORRENTS

Un estudi de la Plataforma per la Llengua torna a posar de manifest les mancances democràtiques de l'Estat espanyol, aquesta vegada en l'àmbit del multilingüisme. Mentre, cada dia, des de moltes ràdios i televisions de ponent, alguns i algunes criden i bramen sobre suposades imposicions lingüístiques de les "lenguas regionales", la realitat es mostra tossuda. La comparativa de la presència de les llengües pròpies com a llengües oficials de l'Estat en el context europeu i la seva presència als webs oficials de diferents països multilingües, deixa l'Estat espanyol en el darrer lloc.

Anem a pams; en relació amb les llengües oficials dels diferents estats europeus (reconeixement equitatiu o quasi equitatiu pel que fa a l'oficialitat), cap estat de la Unió Europea té una llengua pròpia parlada per més del 10% de la població que no tingui estatus de llengua oficial de l'estat, llevat de l'Estat espanyol. No trobem enlloc de la Unió Europea un cas similar, i és que no podem oblidar que el català compta amb més de 9 milions de parlants, nombre superior als parlants de llengües oficials de la Unió Europea com el suec, el búlgar, el danès o el finès. Per tant, la no oficialitat a Espanya i Europa de la llengua catalana constitueix un greuge comparatiu, car és una anomalia

en el context europeu, i mostra els dèficits democràtics de l'Estat espanyol en matèria lingüística.

En el multilingüisme als webs oficials estatals, l'Estat espanyol tampoc no en surt gaire ben parat en comparació amb d'altres països multilingües. Així, mentre en els webs del govern, el parlament o l'exèrcit de Bèlgica, Finlàndia, Suïssa i Canadà es compta amb versions completes en les diverses llengües pròpies, a l'Estat espanyol, per contra, cap dels webs esmentats disposa de versió en una altra llengua pròpia que no sigui el castellà. Una vegada més l'Estat espanyol suspèn en multilingüisme, suspèn en democràcia.

JABONES TER, S.L.
productes químics de neteja

C/Mas Resplandis, 7
Esclanyà (Girona)
jabonester@xarxacontrol.es
T. 972 612 426 - F. 972 612 462

GASTRONOMIA

GEORGINA REGÀS

CONFITURA D'ALBERCOCS I NECTARINES CONFITURA D'ALBERCOCS

Partir els albercocs per la meitat i treure'n els pinyols. Guardar 10 o 12 pinyols de cada kg., treure les ametlles de dins i escaldar-les per retirar-ne la pell.

Tallar els albercocs i les nectarines a trossos petits.

Macerar els albercocs i les nectarines amb sucre, claus d'olor i gingebre ratllat durant un mínim de 2 hores o preferentment durant tota la nit, comptant per cada kg. de fruita, 500 gr. de sucre, 2 claus d'olor i 1 cullerada petita de gingebre.

Posar al foc la cassola amb la fruita que haurà tret tot el seu suc, remenar bé perquè el sucre quedi desfet. Coure a foc baix, tapat, uns 10/15 minuts segons la maduresa de la fruita. Els albercocs i les nectarines han de quedar tous i transparents.

Treure la fruita amb una espàtula, deixar espessir el suc i tornar a tirar la fruita amb les ametlles partides per la meitat al llarg.

Afegir-hi el suc d'1 llimona i la seva pell sencera, per cada kg. de fruita.

Coure uns 10 minuts a foc viu, remenant perquè no s'enganxi, fins aconseguir el punt.

Apagar el foc, treure la pell de llimona, escumar abans d'omplir els pots. Tapar-los, capgirar-los i posar l'etiqueta amb el nom de la confitura i la data.

Partir els albercocs per la meitat i treure'n els pinyols. Guardar 10 o 12 pinyols de cada kg., treure les ametlles de dins i escaldar-les per retirar-ne la pell.

Tallar els albercocs a trossos petits.

Macerar els albercocs coberts de sucre, durant un mínim de 2 hores o preferentment durant tota la nit, comptant per cada kg. de fruita, 400 gr. de sucre, 2 claus d'olor i 1 cullerada petita de gingebre.

Posar al foc la cassola amb la fruita que haurà tret tot el seu suc, remenar bé perquè el sucre quedi desfet.

Coure a foc baix, tapat, uns 10/15 minuts segons la maduresa de la fruita. Els albercocs han de quedar tous i transparents.

Treure la fruita amb una espàtula, deixar espessir el suc i tornar a tirar la fruita amb les ametlles partides per la meitat al llarg.

Afegir-hi el suc d'1 llimona i la seva pell sencera, per cada kg. de fruita.

Coure uns 10 minuts a foc viu, remenant perquè no s'enganxi, fins aconseguir el punt.

Afegir uns pinyols ja pelats i partits per la meitat.

Apagar el foc, treure la pell de llimona, escumar abans d'omplir els pots. Tapar-los, capgirar-los i posar l'etiqueta amb el nom de la confitura i la data.

CIRERES

Les cireres apareixen al mercat el mes de maig, cal aprofitar quan se'n troben perquè la temporada és molt curta. Hi ha molts tipus de cireres però tant les de color roig brillant quasi negre, com les d'un vermell suau anomenades "cor de colom" són ideals per fer-ne confitura, no us faci mandra la feina de treure els pinyols, el resultat val la pena. Més refinada que la confitura és la gelea de cireres que es prepara com la de grosella.

CONFITURA DE CIRERES

Rentar 2 kg. de cireres, treure la cua i el pinyol amb l'ajuda d'un aparell especial que també serveix per despinyolar les olives. Posar les cireres en una cassola i tirar per sobre 800 gr. de sucre, el suc de 2 llimones i 1 barra de canyella. Deixar macerar perquè treguin tot el suc i l'endemà coure durant tres quarts d'hora. Al final passar lleugerament la batedora de forma que quedi una confitura grumollosa però no com puré. Deixar encara 5 minuts i apagar el foc.

CIRERES EN AIGUARDENT

Com tota la fruita macerada amb algun tipus d'aiguardent, es pot servir sola amb el seu suc o acompanyada d'un sorbet o una crema. És una solució bona i fàcil obrir un pot en un moment de pànic perquè s'ha oblidat preparar unes postres.

Rentar 1 kg. de cireres sense treure'n els pinyols i tallar la meitat de les cues deixant-ne uns 2 cm. Assecar-les amb un paper absorbent i posar-les dins d'un pot alternant una capa de cireres amb una capa de sucre, en total 300 gr. de sucre. Acabar d'omplir els pots amb un aiguardent blanc. Tapar els pots i deixar macerar un mínim de 3 mesos abans d'utilitzar les cireres, com més amarades estiguin millor seran.

CIRERES AMB ALMÍVAR

400 g cireres, treure pinyol

Preparar l'almívar:

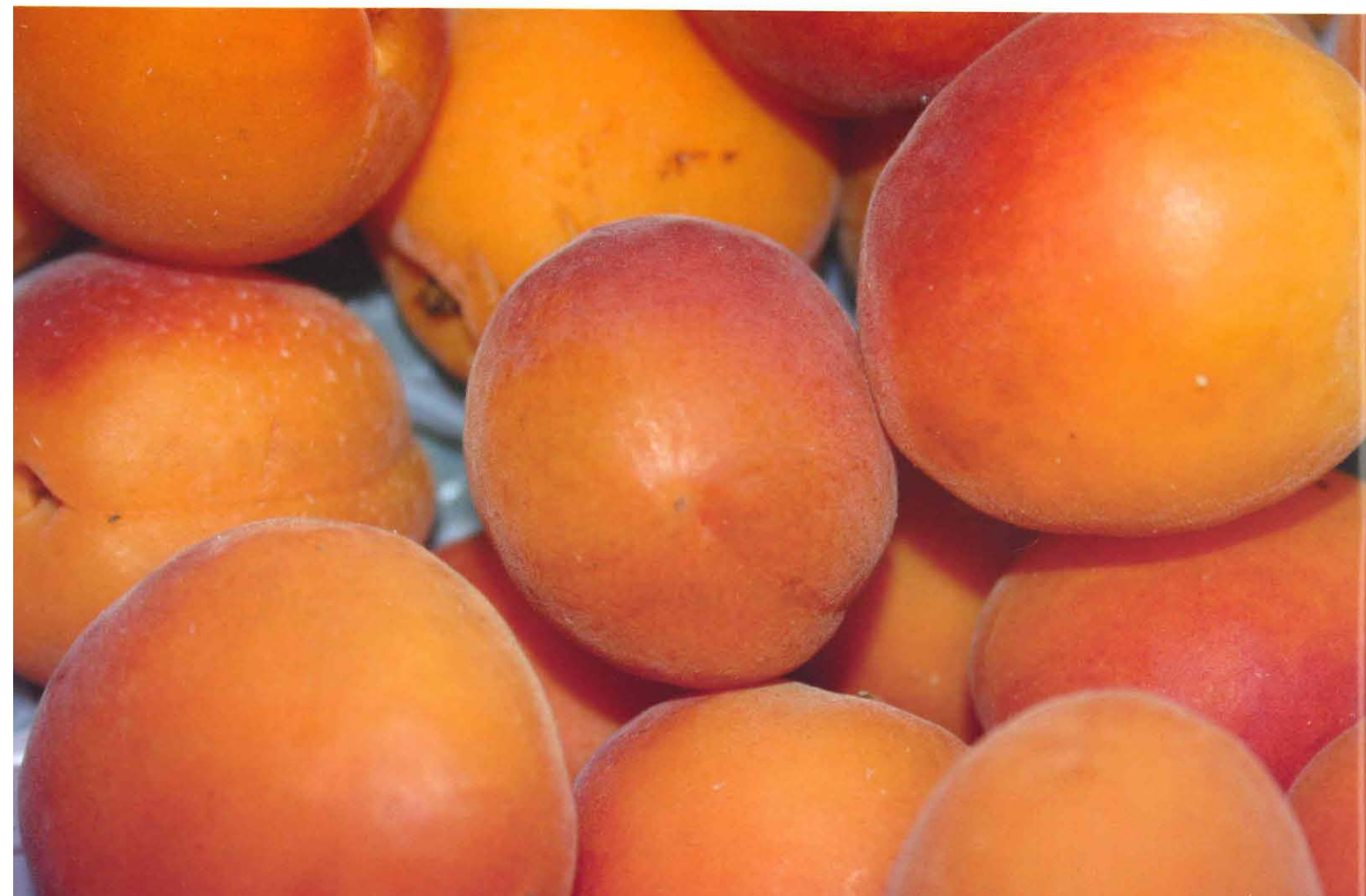
50 g sucre

50 ml vinagre balsàmic

100ml.aigua

Bullir les cireres 3 minuts amb l'almívar.

Omplir pots amb les cireres i el suc de cocció.

UN GRAN ESPAI

AMB PETITS TRESORS

Unes modernes instal·lacions de 15.000 m² on hi trobareu més de 8.000 referències, des del vi més singular al licor més exclusiu, a més de regals i llibreria especialitzada.

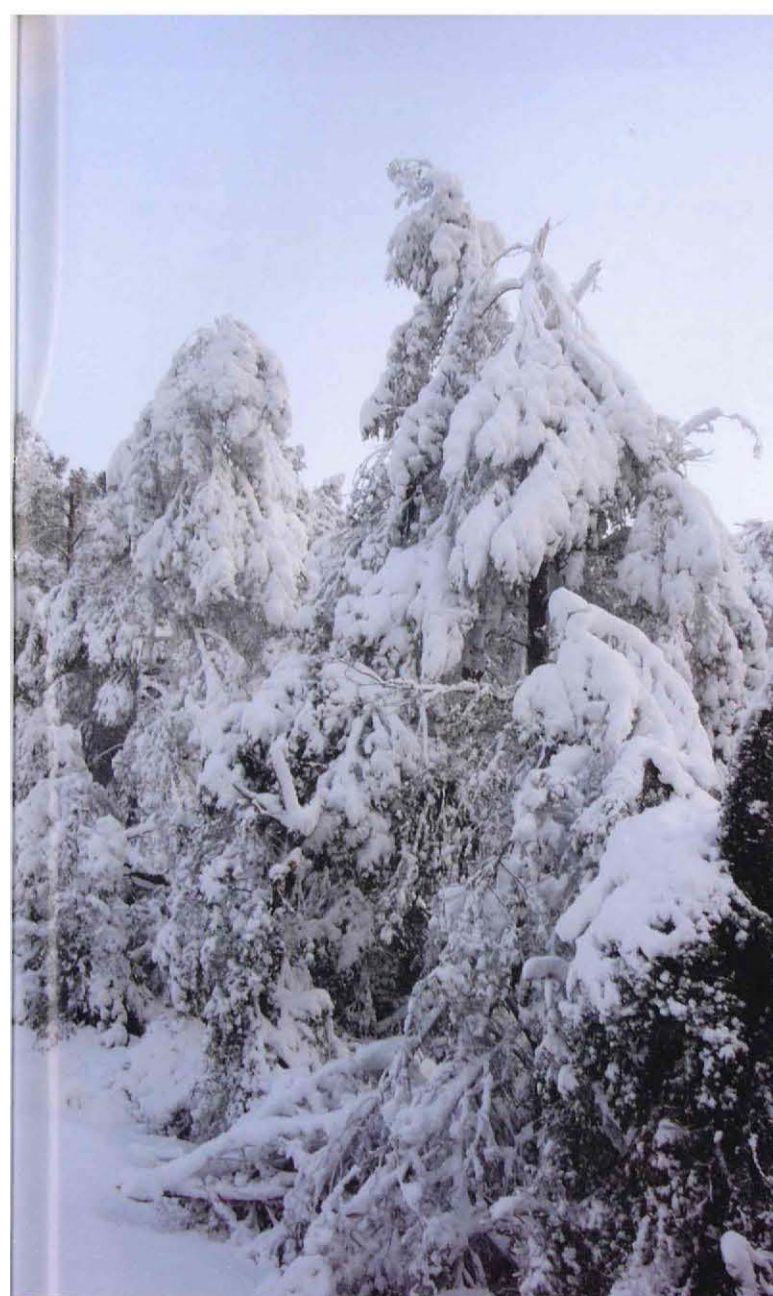
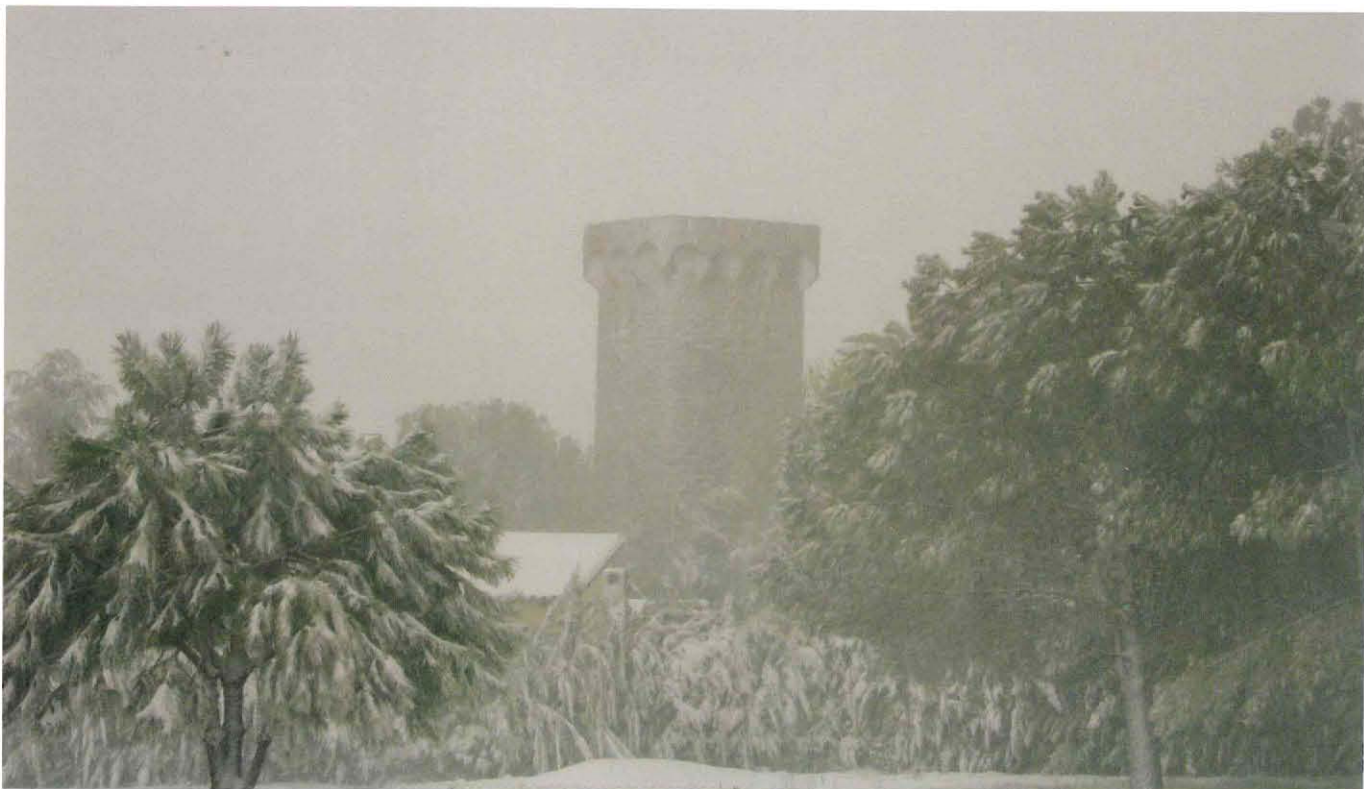
vins i licors GRAU SA

C/ Torroella, 163 • Tel. 972 30 18 35 • Fax. 972 61 14 59
17200 Palafrugell • Girona • info@vinsilicorsgrau.com
www.vinsilicorsgrau.com

MÉS QUE PARAULES

Amb aquestes fotografies de la nevada del passat 8 de març, la Torre Ferrera enceta la seva col·lecció d'imatges, amb la voluntat de guardar per a la posteritat el testimoni gràfic de la vida i el paisatge de Mont-ras. Agraïrem que tothom que disposi de material fotogràfic o documental de qualsevol temàtica de la història de Mont-ras que consideri d'interès, ens el faci arribar, per crear un fons d'arxiu digital.

Les fotos més interessants podran ser publicades en aquesta nova secció de la revista. Gràcies per col·laborar.

CALAIX DE SASTRE

D'ON PROVÉ L'EXPRESSIÓ SER UN CAP DE TURC?

Dins l'imaginari dels catalans, hi ha una imatge que ha proliferat arreu, es tracta del sarraí malvat, i dels turcs més concretament, que amb les constants invasions de la conca mediterrània es varen fer sobradament coneguts.

Les esglésies d'aquella època, amb voluntat alligadora esculprien imatges que feien pensar en el mal i en el bé. Recordaven en tot moment què es podia fer i què no. Els caps de turcs, caps i cares amb turbants es varen convertir en la imatge del mal per antonomàsia.

La imatge dels caps de turcs a les esglésies no són pas un cas excepcional. Sota l'orgue de la catedral de Barcelona, n'hi va haver una que s'hi va col·locar després de la Batalla de Lepant, i es va retirar a la dècada dels 70.

A Mont-ras podem trobar un cap d'aquestes característiques sota la trona, possiblement ajudava els fidels a reflexionar sobre quin camí havien d'escollir mentre es feia el sermó. Sovint, aquestes imatges sembla que portin una gran càrrega a sobre, segur que és per no haver actuat tal i com s'esperava.

Sembla ser que a França es va popularitzar un joc que voltava de fira en fira, en aquest joc es pretenia mesurar la força dels participants en colpejar una mena de fustes que representaven el cap de turc. És a dir, aquell que rep garrotades sense ser realment el culpable, o bé que les rep degut a què se'l fa responsable en representació d'un grup determinat.

PAPERERIA MONT-RAS

- MATERIAL ESCOLAR
- MATERIAL D'OFICINA
- TINTES IMPRESSORA
- DIARIS I REVISTES
- LLIBRERIA
- FOTOCÒPIES B/N, COLOR, A3
- ENQUADERNACIONS
- PLASTIFICACIONS
- MATERIAL INFORMÀTIC
- SERVEI DE FAX

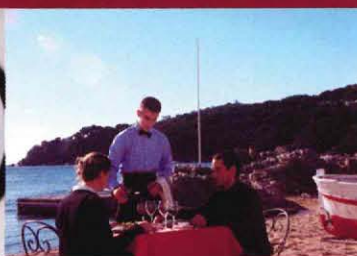
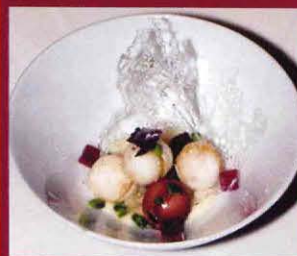

c/ Torres Jonama, 25 • 17253 Mont-ras • Tel. 972611052 • papereriamontras@gmail.com

Per anunciar-vos a la revista poseu-vos en contacte amb la nostra redacció al telèfon 629 64 29 81 o bé via email a: latorreferrera.montras@gmail.com

Restaurant Escola Cap Roig

Obert de setembre a maig
Horari de 13.00 a 15.00

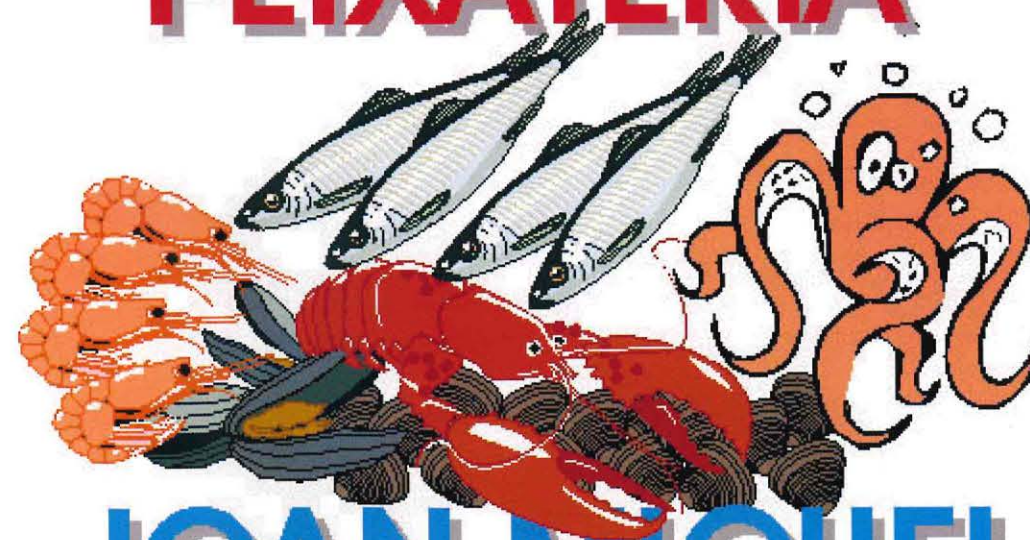

Per a informació i reserves truqueu al 972 300 323

NINOTAIRE

PEIXATERIA

JOAN MIQUEL

Mercat Municipal de Palafrugell
Tot tipus de peix de la costa i marisc per encàrrec
Telf: 686.41.53.97

Compromesos amb la integració laboral

Incorpora de "la Caixa"

Com el Jesús, moltes persones ja tenen una oportunitat. Gràcies a vostè, a les entitats socials i més de 10.000 empreses responsables socialment, 28.888 persones en risc d'exclusió social ja tenen una oportunitat laboral que els permetrà tirar endavant.

El programa Incorpora de "la Caixa" contribueix a donar més oportunitats a qui ho té més difícil, i crea ponts sòlids entre les entitats socials i les empreses responsables socialment. Es vol unir al compromís?

Obra Social "la Caixa"

Jesús Romero, beneficiari d'Incorpora

Informi-se'n a www.laCaixa.es/ObraSocial o al 902 22 30 40